

KOSOVO SPECIALIST CHAMBERS
DHOMAT E SPECIALIZUARA TË KOSOVËS
SPECIJALIZOVANA VEÇA KOSOVA

Predmet: KSC-BC-2020-07

Rešava: Panel veća Apelacionog suda
sudija Mišel Pikar
sudija Emilio Gati
sudija Kaj Ambos

Sekretar: Fidelma Donlon

Datum: 23. jun 2021.

Jezik: engleski

Stepen tajnosti: javno

Odluka po žalbi odbrane na odluku o preliminarnim podnescima

Specijalizovano tužilaštvo:

Džek Smit

Odbrana Hisnija Gucatija:

Džonatan Elistan Ris

Odbrana Nasima Haradinaja:

Tobi Kadman

PANEL VEĆA APELACIONOG SUDA Specijalizovanih veća Kosova (u daljem tekstu: panel Apelacionog suda ili panel, odnosno Specijalizovana veća Kosova),¹ postupajući na osnovu člana 33(1)(c) Zakona o Specijalizovanim većima i Specijalizovanom tužilaštvu (u daljem tekstu: Zakon) i pravila 169 Pravilnika o postupku i dokazima (u daljem tekstu: Pravilnik) rešava „Žalbu odbrane g. Haradinaja na odluku KSC-BC-2020-07/F00147“ (u daljem tekstu: Haradinajeva žalba), koju je g. Haradinaj uložio 13. aprila 2021,² i „Interlokutornu žalbu na odluku KSC-BC-2020-07/F00147 u skladu sa članom 45(2) i pravilom 170(2)“, koju je g. Gucati podneo 15. aprila 2021³ (u daljem tekstu: Gucatijeva žalba, zbirno: žalbe), kojima se osporava „Odluka o preliminarnim podnescima“ (u daljem tekstu: pobijana odluka).⁴ U odgovoru podnetom 23. aprila 2021, Specijalizovano tužilaštvo (u daljem tekstu: tužilaštvo) iznosi da žalbe treba odbaciti u celosti.⁵ Haradinaj i Gucati (u daljem tekstu, zajedno: optuženi ili odbrana) podneli su replike 27. odnosno 30. aprila 2021.⁶

---

¹ F00001, *Decision Assigning a Court of Appeals Panel /Odluka o raspoređivanju sudija u panel Apelacionog suda/*, 6. januar 2021.

² F00002, *Defence Submissions for Mr. Haradinaj on Appeal of Decision KSC-BC-2020-07/F00147 /Žalba odbrane g. Haradinaja na odluku KSC-BC-2020-07/F00147/*, 13. April 2021. (nadalje: Haradinajeva žalba).

³ F00003, *Notice of Interlocutory Appeal with Leave from Decision KSC-BC-2020-07/F00147 pursuant to Article 45(2) and Rule 170(2) /Interlokutorna žalba na odluku KSC-BC-2020-07/F00147 u skladu sa članom 45(2) i pravilom 170(2)/*, 15. april 2021. (nadalje: Gucatijeva žalba).

⁴ F00147/RED, *Public Redacted Version of Decision on Defence Preliminary Motions /Javna redigovana verzija odluke o preliminarnim podnescima odbrane/*, 8. mart 2021. (prvobitna verzija podneta je 8. marta 2021) (nadalje: pobijana odluka).

⁵ F00004, *Consolidated Prosecution response to interlocutory appeals of Decision on the Defence Preliminary Motions /Objedinjeni odgovor tužilaštva na interlokutorne žalbe na odluku o preliminarnim podnescima odbrane/*, 23. april 2021, (nadalje: odgovor tužilaštva), stav 28.

⁶ F00005, *Defence Reply to Consolidated Prosecution Response to Interlocutory Appeals of Decision on the Defence Preliminary Motions /Replika odbrane na objedinjeni odgovor tužilaštva na interlokutornu žalbu na odluku o preliminarnim podnescima odbrane/*, 27. april 2021. (nadalje: Haradinajeva replika) (poverljivo); F00006, *Reply to Prosecution Response to Notice of Interlocutory Appeal with Leave from Decision KSC-BC-2020-07/F00147 pursuant to Article 45(2) and Rule 170(2) /Replika na odgovor tužilaštva na interlokutornu žalbu na odluku KSC-BC-2020-07/F00147 u skladu sa članom 45(2) i pravilom 170(2)*, 30. april 2021 (nadalje: Gucatijeva replika).

I. KONTEKST

1. Dana 30. oktobra 2020, tužilaštvo je podnelo na potvrđivanje strogo poverljivo i *ex parte* optužnicu protiv Gucatija i Haradinaja.⁷
2. Dana 11. decembra 2020, sudija za prethodni postupak delimično je potvrdio optužnicu protiv Gucatija i Haradinaja i naložio tužilaštvu da podnese revidirano verziju te delom potvrđene optužnice.⁸ Dana 14. decembra 2020, tužilaštvo je podnelo važeću optužnicu.⁹
3. Dana 2. odnosno 4. februara 2021, Gucati i Haradinaj podneli su zasebne preliminarne podneske tvrdeći da postoje formalni nedostaci optužnice.¹⁰ Dana 10. februara 2021, tužilaštvo je podnelo objedinjeni odgovor.¹¹ Dana 15. odnosno 16. februara 2021, Haradinaj i Gucati podneli su replike.¹²

---

⁷ F00063, *Submission of Indictment for confirmation and related requests /Zahtev za potvrđivanje optužnice i prateći zahtevi/*, 30. oktobar 2020. (strogo poverljivo i *ex parte*; stepen tajnosti izmenjen u „poverljivo“ 24. februara 2021); F00063/A01, *Indictment /Optužnica/*, 30. oktobar 2020. (strogo poverljivo i *ex parte*; stepen tajnosti izmenjen u „poverljivo“ 24. februara 2021.)

⁸ F00074/RED, *Public Redacted Version of the Decision on the Confirmation of the Indictment /Javna redigovana verzija odluke o potvrđivanju optužnice/*, 22. decembar 2020. (prvobitna verzija podneta je 11. decembra 2022.) (nadalje: odluka o potvrđivanju optužnice), stav 155.

⁹ F00075/A02, *Redacted Indictment /Redigovana optužnica/*, 14. decembar 2020. (strogo poverljivo; stepen tajnosti izmenjen u „javno“ 14. decembra 2020.) (nadalje: optužnica).

¹⁰ F00113/RED, *Preliminary Motion Alleging Defects in the Form of the Indictment Pursuant to Rule 97(1)(b) /Preliminarni podnesak o formalnim nedostacima optužnice na osnovu pravila 97(1)(b)/*, 3. februar 2021. (prvobitna verzija podneta je 2. februara 2021.) (nadalje: Gucatijev preliminarni podnesak); F00116/RED, *Amended Filing with Public Redactions – Preliminary Motion on the Issue of the Indictment Being Defective /Izmenjena javna redigovana verzija – Preliminarni podnesak o pitanju manjkavosti optužnice/*, 31. mart 2021. (prvobitna verzija podneta je 4. februara 2021).

¹¹ F00120/RED, *Public Redacted Version of ‘Consolidated Prosecution response to preliminary motions’*, KSC-BC-2020-07/F00120, *dated 10 February 2021 /Javna redigovana verzija objedinjenog odgovora tužilaštva na preliminarne podneske*, KSC-BC-2020-07/F00120, od 10. februara 2021/, 22. februar 2021. (prvobitna verzija podneta je 10. februara 2021).

¹² F00126, *Defence Reply to Prosecution Response to Preliminary Motion /Replika odbrane na odgovor tužilaštva na preliminarni podnesak/*, 15. februar 2021. (poverljivo; stepen tajnosti izmenjen u „javno“ 30. marta 2021); F00128/RED, *Public Redacted Version of Reply to Prosecution Response to Preliminary Motion /Javna redigovana verzija replike na odgovor tužilaštva na preliminarni podnesak/*, 18. mart 2021. (prvobitna verzija podneta je 16. februara 2021).

4. Dana 8. marta 2021, sudija za prethodni postupak doneo je pobijanu odluku, kojom je odbio preliminarne podneske Gucatija i Haradinaja.¹³ Naime, sudija za prethodni postupak odbacio je Gucatijev prigovor na formalne nedostatke optužnice, kome se pridružio Haradinaj, i Haradinajev zahtev za izmenu ili, alternativno, za odbacivanje optužnice.¹⁴ Sudija za prethodni postupak zaključio je da se u optužnici dovoljno jasno i konkretno navode činjenice na kojima počivaju optužbe, uključujući vidove odgovornosti za koje se optuženi terete.¹⁵

5. Dana 15. marta 2021, Gucati je podneo zahtev za odobrenje da uloži žalbu po pet pitanja iz pobijane odluke,¹⁶ kome se Haradinaj pridružio istog dana (u daljem tekstu, zajedno: zahtevi za odobrenje).¹⁷ Dana 25. marta 2021, tužilaštvo je podnelo objedinjeni odgovor, u kome traži da zahtevi odbrane za ulaganje žalbe na optužnicu budu odbačeni u celosti.¹⁸ Dana 31. marta 2021, Gucati je podneo repliku.¹⁹

6. Dana 1. aprila 2021, sudija za prethodni postupak odobrio je ulaganje žalbe po sledećih pet pitanja koje je pokrenuo Gucati (u daljem tekstu: odobrena pitanja):²⁰

---

¹³ Pobijana odluka, stavovi 18-72.

¹⁴ Pobijana odluka, stavovi 35-72.

¹⁵ *Ibid.*

¹⁶ F00151, *Application for Leave to Appeal through Certification from Decision KSC-BC-2020-07/F00147 pursuant to Article 45(2) and Rule 77(1)* /Zahtev za odobrenje ulaganja žalbe na odluku KSC-BC-2020-07/F00147 shodno članu 45(2) I pravilu 77(1)/, 15. mart 2021, javno, stav 3.

¹⁷ F00153, *Application for Leave to Appeal through Certification from Decision KSC-BC-2020-07/F00147 pursuant to Article 45(2) and Rule 77(1)* /Zahtev za odobrenje ulaganja žalbe na odluku KSC-BC-2020-07/F00147 shodno članu 45(2) i pravilu 77(1)/, 15. mart 2021. (poverljivo; stepen tajnosti izmenjen u „javno“ 1. aprila 2021).

¹⁸ F00161, *Prosecution response to applications for leave to appeal the Decision on Defence Preliminary Motions* /Odgovor tužilaštva na zahtev za odobrenje ulaganja žalbe na odluku o preliminarnim podnescima odbrane/, 25. mart 2021, poverljivo, stav 13.

¹⁹ F00168, *Reply to Prosecution Response to Applications for Leave to Appeal the Decision on Defence Preliminary Motions (F00161)* /Replika na odgovor tužilaštva na zahtev za odobrenje ulaganja žalbe na odluku o preliminarnim podnescima odbrane (F00161)/, 31. mart 2021.

²⁰ F00169, *Decision on the Defence Applications for Leave to Appeal the Decision on the Defence Preliminary Motions* /Odluka o zahtevima odbrane za odobrenje ulaganja žalbe na odluku o preliminarnim podnescima odbrane/, 1. april 2021 (nadalje: odluka kojom se odobrava ulaganje žalbe), stavovi 5, 21, 34, 36.

- (a) da li je sudija za prethodni postupak pogrešio kada je zaključio da su u optužnici navodi o saizvršiocima, iako nema preciznijih podataka o njihovom identitetu, dovoljno jasni i konkretni i da ne stvaraju nedoumice u pogledu krivičnih dela ili vidova odgovornosti (u daljem tekstu: prvo pitanje);²¹
- (b) da li je sudija za prethodni postupak pogrešio kada je zaključio da su u optužnici navodi o saučesnicima, iako nema preciznijih podataka o njihovom identitetu, dovoljno jasni i konkretni i da ne stvaraju nedoumice u pogledu krivičnih dela ili vidova odgovornosti (u daljem tekstu: drugo pitanje);²²
- (c) da li je sudija za prethodni postupak pogrešio kada je zaključio da su navodi u optužnici o identitetu lica kojima se pomagalo ili su podstrekavana, iako nema preciznijih podataka o njihovom identitetu, dovoljno jasni i konkretni i da ne stvaraju nedoumice u pogledu krivičnih dela ili vidova odgovornosti (u daljem tekstu: treće pitanje);²³
- (d) da li je sudija za prethodni postupak pogrešio kada je zaključio da je upotreba izraza koji ukazuje na alternativne mogućnosti „i/ili“ za optužene, saizvršioce i saučesnike u konkretnim delovima optužnice, dovoljno jasna i konkretna i da ne stvara nedoumice u pogledu krivičnih dela ili vidova odgovornosti (u daljem tekstu: četvrto pitanje),²⁴ i
- (e) da li je sudija za prethodni postupak pogrešio kada je zaključio da su izrazi otvorenog tipa koji su korišćeni za poznate i nepoznate načine daljeg širenja informacija u konkretnim delovima potvrđene optužnice jasni i konkretni, i da

---

²¹ Odluka kojom se odobrava ulaganje žalbe, stavovi 5, 21.

²² *Ibid.*

²³ *Ibid.*

²⁴ *Ibid.*

ne stvaraju nedoumice u pogledu krivičnih dela ili vidova odgovornosti (u daljem tekstu: peto pitanje).²⁵

7. Dana 9. juna 2021, sudija za prethodni postupak odredio je petak, 2. jul 2021. kao okvirni datum za predaju spisa predmeta prema pravilu 98(1) Pravilnika, pod uslovom da je panel Apelacionog suda pre toga doneo odluku o preliminarnim podnescima.²⁶

II. KRITERIJUMI PREISPITIVANJA

8. Panel Apelacionog suda je u jednoj ranijoj odluci rešio da kriterijume za preispitivanje koji prema članu 46(1) Zakona važe za žalbe na presude, primenjuje *mutatis mutandis* i na interlokutorne žalbe.²⁷ Relevantnim delom člana 46(1) Zakona predviđeni su sledeći žalbeni osnovi:

- (i) pravna greška koja presudu čini nevažećom;
- (ii) činjenična greška koja je dovela do pogrešne presude, ili
- (iii) [...].

9. O pravnim greškama u Zakonu se kaže sledeće:

Kada panel Apelacionog suda utvrdi da je pretresni panel u donošenju presude načinio pravnu grešku usled primene pogrešnog pravnog standarda, onda panel Apelacionog suda navodi ispravan pravni standard i primenjuje ga na dokaze sadržane u sudskom spisu da bi utvrdio da li da potvrdi, donese ili ukine zaključak o krivici po žalbi. S druge strane, ako je pretresni panel dostupan i ako bi to

---

²⁵ *Ibid.*

²⁶ F00224, *Revised Calendar for the Remainder of the Pre-Trial Proceedings and Order Setting the Date for the Sixth Status Conference* /Revidirani raspored za preostali deo prethodnog postupka i nalog kojim se određuje datum šeste statusne konferencije/, 9. jun 2021, stav 29(d).

²⁷ F00005, *Decision on Hysni Gucati's Appeal on Matters Related to Arrest and Detention* /Odluka po žalbi Hisnija Gucatića o pitanjima u vezi sa hapšenjem i pritvorom/, 9. decembar 2020. (nadalje: odluka po Gucatićevoj žalbi) 4-13; F00005, *Decision on Nasim Haradinaj's Appeal Against Decision Reviewing Detention* /Odluka po žalbi Nasima Haradinaja na odluku o preispitivanju pritvora/, 9. februar 2021. (nadalje: odluka po Haradinajevoj žalbi), stavovi 11–13.

pitanje mogao da reši na efikasniji način, panel Apelacionog suda predmet može da vrati pretresnom panelu na ponovno razmatranje zaključaka i dokaza na osnovu ispravnog pravnog standarda.²⁸

10. O činjeničnim greškama u Zakonu se kaže sledeće:

Prilikom razmatranja činjeničnih zaključaka pretresnog panela, panel Apelacionog suda zamenjuje zaključke pretresnog panela svojim zaključcima samo ako bi svako ko objektivno ocenjuje činjenice morao da odbije da prihvati dokaze na koje se pretresni panel oslanjao ili ako je ocena tih dokaza potpuno pogrešna.²⁹

11. Ako osporava diskrecionu odluku, podnosilac žalbe mora da pokaže da je nižestepeni panel nesumnjivo pogrešio utoliko što je (i) odluku zasnovao na pogrešnom tumačenju merodavnog prava, (ii) odluku zasnovao na očigledno pogrešnom činjeničnom zaključku ili što je (iii) odluka tako nepravična ili neosnovana da predstavlja zloupotrebu diskrecionog prava nižestepenog panela.³⁰ Panel Apelacionog suda razmotriće i pitanje da li je nižestepeni panel prilikom donošenja odluke uvažio spoljašnje ili irelevantne faktore, odnosno da li je zanemario ili u nedovoljnoj meri uzeo u obzir relevantne faktore.³¹

III. DISKUSIJA

A. PRELIMINARNA PITANJA

1. Izmena stepena tajnosti

12. Panel Apelacionog suda primećuje da je Haradinajeva replika podneta sa oznakom „poverljivo“, bez navedenog razloga za tu oznaku, te da je ta oznaka po svemu sudeći neopravdana.

---

²⁸ Član 46(4) Zakona.

²⁹ Član 46(5) Zakona.

³⁰ Odluka po Gucatijevoj žalbi, stav 14; odluka po Haradinajevoj žalbi, stav 14.

³¹ *Ibid.*

13. S obzirom na to da svi podnesci koji se dostavljaju Specijalizovanim većima moraju da budu javni osim ako postoje izuzetni razlozi da se vode kao poverljivi,³² a kako te razloge panel nije utvrdio, panel nalaže Sekretarijatu da promeni oznaku tajnosti Haradinajeve replike (F00005) u „javno“.

2. Formalni uslovi za podnošenje žalbe

14. Da bi panel Apelacionog suda mogao da oceni žalbenu argumentaciju strane u postupku, od nje se očekuje da svoje argumente iznese jasno, logično i iscrpno. Pored toga, panel može bez obrazloženja da odbaci izjašnjenja strane u postupku kao neosnovana ako su “neodređena, protivrečna ili imaju druge formalne i očigledne nedostatke”.³³ Panel podseća da je “podnosilac žalbe dužan ne samo da navede grešku, već i da dovoljno precizno navede kako ta greška bitno utiče na pobijanu odluku”.³⁴ Funkcije panela se ne mogu delotvorno i racionalno vršiti bez usredsređenih, jasno izloženih i obrazloženih izjašnjenja strana u postupku.

15. Primenom tih osnovnih načela, panel je najpre ustanovio da sledeće argumente treba odbaciti po kratkom postupku: (i) argumente koji nisu relevantni za pobijanu odluku ili argumente koji se prvi put iznose u žalbi; (ii) argumente u kojima se ne navode osporavane konstatacije ili se pogrešno prikazuju konstatacije, i (iii) puke tvrdnje koje nisu potkrepljene dokazima, nerazrađene tvrdnje ili propust da se navede

---

³² V. KSC-BC-2020-06, F00005/RED, *Public Redacted Version of Decision on Hashim Taçi's Appeal Against Decision on Interim Release* /Javna redigovana verzija odluke po žalbi Hašima Tačija na odluku o privremenom puštanju na slobodu/ (nadalje: drugostepena odluka o Tačijevojm privremenom puštanju na slobodu), 30. april 2021, stav 10. V. takođe ICTR, *Prosecutor v. Nyiramasuhuko et al.*, ICTR-98-42-A, *Decision on Prosecution's Motion for Summary Dismissal or Alternative Remedies*, 5. jul 2013, stav 9.

³³ ICTY, *Prosecutor v. Krajišnik*, IT-00-39-A, *Judgement*, 17. mart 2009. (nadalje: drugostepena presuda u predmetu *Krajišnik*), stav 16; ICTY, *Prosecutor v. Martić*, IT-95-11-A, *Judgement*, 8. oktobar 2008, stav 14; ICTY, *Prosecutor v. Strugar*, IT-01-42-A, *Judgement*, 17. jul 2008, stav 16; ICTY, *Prosecutor v. Orić*, IT-03-68-A, *Judgement*, 3. jul 2008, stavovi 13-14.

³⁴ ICC, *Prosecutor v. Bemba*, ICC-01/05-01/08-1019, *Judgment on the appeal of Mr Jean-Pierre Bemba Gombo against the decision of Trial Chamber III of 28 July 2010 entitled "Decision on the review of the detention of Mr Jean-Pierre Bemba Gombo pursuant to Rule 118(2) of the Rules of Procedure and Evidence"*, 19. novembar 2010, stav 69.

greška u pobijanoj odluci.³⁵ Panel će u diskusiji navesti koje Haradinajeve i Gucatijeve argumente odbija po tom osnovu.

16. Osim toga, panel Apelacionog suda ukazuje na to da obojica optuženih u više navrata u svojim žalbama i replikama (u daljem tekstu: žalbeni podnesci odbrane) ili nisu potkrepili svoje tvrdnje pozivanjem na merodavno pravo, sudsku praksu³⁶ ili podneske,³⁷ ili su naveli nepotpune ili netačne izvore.³⁸ Panel posebno ističe da Haradinaj često ne koristi fusnote,³⁹ ne upućuje na pobijanu odluku⁴⁰ i pominje podneske ali ne navodi precizne reference i relevantne stavove.⁴¹

17. Panel podseća da strana u postupku ne može da se poziva na sudsku praksu drugih sudova i tribunala bez navođenja preciznog izvora tih informacija. U tom pogledu, panel naglašava da prema Uputstvu Sekretarijata za rad o spisima i podnescima pred Specijalizovanim većima Kosova (u daljem tekstu: Uputstvo Sekretarijata), interlokutorne žalbe moraju da sadrže žalbene razloge i argumentaciju kojom se žalbeni razlozi potkrepljuju „uz konkretno navođenje merodavnog prava na koje se pozivalju”.⁴² S tim u vezi, prema članu 32(2) Uputstva Sekretara, „zavedeni podnesak, transkript ili drugi izvor na koji se upućuje, navodi se u fusnoti.” Panel dalje podseća da se “u svakoj referenci kao minimum navodi datum i naslov podneska

---

³⁵ V. na primer, ICTY, *Prosecutor v. Haradinaj et al.*, IT-04-84-A, Judgement, 19. jul 2010, stavovi 13, 112; drugostepena presuda u predmetu *Krajišnik*, stavovi 18-19, 26; ICTY, *Prosecutor v. Brđanin*, IT-99-36-A, Judgement, 3. april 2007, stavovi 24, 26.

³⁶ V. na primer, Haradinajevu žalbu, stav 43 (gde se pominju „raniji predmeti pred tribunalima“ a ne navodi konkretno koji su to predmeti).

³⁷ V. na primer, Haradinajevu žalbu, stavove 18-19, 23, 26, 32, 50; Gucatijeva žalba, stavovi 10, 17-18, 20.

³⁸ V. na primer, Haradinajevu žalbu, fusnote 13, 15, 18, 27 (ne navodi se stav ili stavovi izvornog dokumenta na koji se upućuje); Gucatijevu žalbu, fusnote 21-22, 24, 27, 29 (ne navodi se naziv izvora na koji se poziva ili se upućuje na pogrešan stav).

³⁹ V. na primer, Haradinajevu repliku.

⁴⁰ V. na primer, Haradinajevu žalbu, stavove 54-64 (kod žalbenog razloga broj 5 ne upućuje se na pobijanu odluku).

⁴¹ V. na primer, Haradinajevu žalbu, stavove 19, 23, 26, 30, 32, 40, 50, i Haradinajevu repliku, stavove 7-8, 15 (gde se pominje pretpretresni podnesak tužilaštva a ne navode konkretni stavovi na koje se upućuje).

⁴² KSC-BD-15, Uputstvo Sekretarijata, Spisi i podnesci pred Specijalizovanim većima Kosova, 17. maj 2019. (nadalje: Uputstvo Sekretarijata), član 46(1).

i, ako je odgovarajuće, broj spisa, naziv spisa i stav ili broj stranice.⁴³ Međutim, u interesu pravde, panel će u ovom slučaju ipak razmotriti žalbene podneske odbrane. Inače, panel podseća strane u postupku da se ubuduće pridržavaju Uputstava Sekretarijata o podnescima.

3. Pitanja koja izlaze izvan okvira žalbi

18. Panel Apelacionog suda podseća da je, prema članu 45(2) Zakona i pravilu 77 Pravilnika, za interlokutorne žalbe, izuzev onih koje se odnose na odluke ili naloge o pritvoru ili preliminarne podneske kojima se osporava nadležnost Specijalizovanih veća, potrebno je odobrenje sudije za prethodni postupak ili pretresnog panela, koje se daje ukoliko je reč o pitanju koje bi u znatnoj meri uticalo na pravično i ekspeditivno vođenje postupka ili ishod suđenja i ako bi, prema mišljenju sudije za prethodni postupak ili panela, hitno rešavanje tog pitanja od strane panela Apelacionog suda moglo suštinski pospešiti postupak.

19. Žalbe na odluke o preliminarnim podnescima prema pravilu 97(1)(b) Pravilnika kojima se ukazuje na formalne nedostatke optužnice spadaju u tu kategoriju prema pravilu 97(3). Haradinaj i Gucati su žalbe uložili nakon što su od sudije za prethodni postupak tražili i dobili odobrenje da izjave žalbe na odobrena pitanja iz pobijane odluke.⁴⁴ Sudija za prethodni postupak odobrio je ulaganje žalbe po svim pitanjima za koja je zatraženo odobrenje.

20. Prema pravilu 170(2) Pravilnika, žalba se može podneti isključivo u vezi sa pitanjima koja je odobrio nižestepeni panel. Prema tome, preispitivanje koje vrši panel Apelacionog suda ograničeno je isključivo na pitanja koja je odobrio sudija za prethodni postupak odlukom kojom je odobrio ulaganje žalbe.⁴⁵ Sudija za prethodni postupak ili pretresni panel odlučuju ne samo da li se na neku odluku može izjaviti

---

⁴³ Uputstvo Sekretarijata, član 32(2).

⁴⁴ Odluka kojom se odobrava ulaganje žalbe, stavovi 5, 21, 34, 36.

⁴⁵ To je u skladu i s načelima rimskog prava *tantum devolutum quantum appellatum* i *ne ultra petita* (*ne eat iudex ultra petita partium*).

žalba, već i u kojoj meri.⁴⁶ Panel stoga može odbiti da preispituje argumente žalioaca koji izlaze izvan okvira odobrenih pitanja.⁴⁷ Pored toga, panel podseća da će razmatrati samo pitanja koja direktno proističu iz pobijane odluke, a to su u ovom slučaju prigovori odbrane na formu optužnice na osnovu pravila 97(1)(b) pravilnika.⁴⁸

21. Pre nego što pređe na osnovanost žalbe, panel će oceniti da li žalbeni podnesci odbrane izlaze izvan okvira odobrenih pitanja.

22. Panel najpre konstatuje da se pod žalbenim razlogom 5 Haradinajevе žalbe tvrdi da optužnica ne sadrži dovoljno konkretne navode o žrtvama odnosno članovima njihovih porodica i o oblicima zastrašivanja i postupcima koji predstavljaju zastrašivanje.⁴⁹ Panel podseća da je Haradinaj izneo slične argumente u jednom ranijem podnesku pred panelom Apelacionog suda.⁵⁰ Iz sadržaja Haradinajevih

---

⁴⁶ V. na primer, ICC, *Prosecutor v. Gbagbo*, ICC-02/11-01/11-572, *Judgment on the appeal of the Prosecutor against the decision of Pre-Trial Chamber I of 3 June 2013 entitled "Decision adjourning the hearing on the confirmation of charges pursuant to article 61(7)(c)(i) of the Rome Statute"*, 16. decembar 2013, stav 63; ICC, *Prosecutor v. Gbagbo and Blé Goudé*, ICC-02/11-01/15-744, *Judgment on the appeals of Mr Laurent Gbagbo and Mr Charles Blé Goudé against the decision of Trial Chamber I of 9 June 2016 entitled "Decision on the Prosecutor's application to introduce prior recorded testimony under Rules 68(2)(b) and 68(3)"*, 1. novembar 2016, stav 13; STL, *Prosecutor v. Ayyash et al.*, STL-11-01/T/AC/AR126.6, *Decision on Appeal by Counsel for Mr Oneissi Against Pre-Trial Judge's "Decision on the Oneissi Defence's Request for Disclosure Regarding a Computer"*, 12. maj 2014. (nadalje: odluka u predmetu *Ayyash et al.* od 12. maja 2014), stav 11.

⁴⁷ V. na primer, STL, *Prosecutor v. Ayyash et al.*, STL-11-01/PT/AC/AR126.3, *Decision on Appeal by Legal Representative of Victims Against Pre-Trial Judge's Decision on Protective Measures*, 10. april 2013, stav 22; ICC, *Prosecutor v. Lubanga*, ICC-01/04-01/06-2582, *Judgment on the appeal of the Prosecutor against the decision of Trial Chamber I of 8 July 2010 entitled "Decision on the Prosecution's Urgent Request for Variation of the Time-Limit to Disclose the Identity of Intermediary 143 or Alternatively to Stay Proceedings Pending Further Consultation with the WVU"*, 8. oktobar 2010, stav 45; ICC, *Prosecutor v. Kony et al.*, ICC-02/04-179, *Judgment on the appeals of the Defence against the decisions entitled "Decision on victims' applications for participation a/0010/06, a/0064/06 to a/0070/06, a/0081/06, a/0082/06, a/0084/06 to a/0089/06, a/0091/06 to a/0097/06, a/0099/06, a/0100/06, a/0102/06 to a/0104/06, a/0111/06, a/0113/06 to a/0117/06, a/0120/06, a/0121/06 and a/0123/06 to a/0127/06" of Pre-Trial Chamber II*, 23. februar 2009, stav 32. V. takođe ICTY, *Prosecutor v. Prlić et al.*, IT-04-74-AR73.14, *Decision on the Interlocutory Appeal Against the Trial Chamber's Decision on Presentation of Documents by the Prosecution in Cross-Examination of Defence Witnesses*, 26. februar 2009, stav 17.

⁴⁸ Odluka u predmetu *Ayyash et al.* od 12. maja 2014, stav 11.

⁴⁹ Haradinajevi argumenti odnose se na navode o zastrašivanju i usredsređeni su na tvrdnje da se u optužnici ne navode konkretne radnje koje predstavljaju zastrašivanje i žrtve tih radnji i posledice koje su žrtve pretrpele. V. Haradinajevu žalbu, stavove 54-57, 59-62, 64, 77.

⁵⁰ V. F00005, *Decision on the Admissibility of Appeal and Joinder Against Decision on Preliminary Motions /Odluka o dopuštenosti žalbe i pridružene žalbe na odluku o preliminarnim podnescima/*, 12. maj 2021, stavovi 17-18. Panel Apelacionog suda konstatovao je da će, s obzirom na to da se radi o prigovorima

argumenata u žalbenom podnesku nije jasno kakva je veza između tih argumenata i navoda o poznatim i nepoznatim načinima daljeg širenja informacija iz optužnice, što je predmet petog žalbenog razloga.⁵¹ Prema tome, ti argumenti izlaze izvan okvira odobrenih pitanja definisanih odlukom kojom se odobrava ulaganje žalbe. Budući da Haradinaj nije tražio odobrenje da prema pravilu 77 Pravilnika uloži žalbu na ta pitanja iz pobijane odluke, ona se ne mogu iznositi pred ovim panelom.⁵² Panel stoga odbija da razmatra te Haradinajeve argumente i odbacuje te prigovore.

23. Pored toga, panel Apelacionog suda napominje da Haradinaj iznosi argumentaciju koja se odnosi na adekvatnost istrage tužilaštva, dokazni osnov za potvrđivanje optužnice i prirodu dokaza koji će biti izvedeni na suđenju.⁵³ Panel smatra da ti argumenti ne samo da izlaze izvan okvira odobrenih pitanja, već i da nisu prigovor na formalne nedostatke optužnice prema pravilu 97(1)(b) Pravilnika, te da kao takvi ne proističu iz pobijane odluke.⁵⁴ Prema tome, Haradinajevi argumenti o navedenim pitanjima ne mogu se iznositi pred ovim panelom. Panel stoga odbija da ih razmatra i odbacuje te argumente.

B. ŽALBENI RAZLOZI

1. Tvrdnja da je sudija za prethodni postupak pogrešio u zaključcima o nedovoljno konkretnim podacima u optužnici o identitetu saizvršilaca,

---

na formalne nedostatke optužnice a ne na nadležnost Specijalizovanih veća, dopuštenost, kao i eventualna osnovanost tih argumenata, biti razmotreni u zasebnoj odluci. V. takođe F00001, *Appeal in Respect of the Decision on Defence Preliminary Motion* /Žalba na odluku o preliminarnom podnesku odbrane/, 18. mart 2021 (poverljivo; stepen tajnosti promenjen u „javno“ 12. maja 2021), stavovi 71-77, 80, u kojima se upućuje na pobijanu odluku, stav 60.

⁵¹ Odluka kojom se odobrava ulaganje žalbe, stav 21 i fusnota 38, gde se citira pobijana odluka, stavovi 44, 70. V. takođe, gore u tekstu, stav 6.

⁵² Panel napominje da tužilaštvo tvrdi da te argumente treba odbaciti po tom osnovu. V. odgovor tužilaštva, stavovi 1, 6, 27, fusnota 85.

⁵³ V. Haradinajevu žalbu, stavove 24-29, 40, 47, 58, 63.

⁵⁴ Panel napominje da tužilaštvo tvrdi da te argumente treba odbaciti po tom osnovu. V. odgovor tužilaštva, stavove 1, 6, 11, 18, fusnote 34, 55.

saučesnika i/ili lica kojima se pomagalo ili su podstrekavana (žalbeni razlozi 1-3)

24. Panel apelacionog suda konstatuje da se Haradinajev i Gucatijev prvi, drugi i treći žalbeni razlog u velikoj meri preklapaju jer se svi odnose na utvrđivanje identiteta drugih lica koja su umešana u krivična dela za koja se optuženi terete; stoga će ti žalbeni razlozi biti razmatrani zajedno.

(a) Argumentacija strana u postupku

25. Haradinaj prvo navodi da kada je neko lice optuženo za izvršenje krivičnih dela posredstvom drugih lica ili zajedno s njima, pri čemu su ta druga lica saizvršioc, saučesnici i/ili lica kojima se pomagalo ili su podstrekavana, ta lica treba da budu dovoljno jasno identifikovana u optužnici, uključujući i po imenu, ako je poznato.⁵⁵ Po mišljenju Haradinaja, to su pravno relevantne činjenice koje se moraju navesti u optužnici.⁵⁶ Haradinaj tvrdi da je sudija za prethodni postupak pogrešio kada je zaključio da nije potrebno navoditi preciznije detalje o tim licima u optužnici.⁵⁷

26. Haradinaj tvrdi da je sudija za prethodni postupak pogrešio kada je zaključio da zbog prirode navedenih događaja, poput konferencija za štampu i javnih prenosa događaja, i broja lica koja su učestvovala u njima, „nije moguće identifikovati svakog saizvršioca i saučesnika po imenu“.⁵⁸ On navodi da je naprotiv, na osnovu sadržaja pretpretresnog podneska, tužilaštvo zapravo bilo u mogućnosti da u optužnici navede identitet svih saizvršilaca, i da je to trebalo i da učini.⁵⁹ Haradinaj tvrdi da je ta greška

---

⁵⁵ Haradinajeva žalba, stav 17. V. takođe Haradinajevu repliku, stavove 19-20.

⁵⁶ Haradinajeva žalba, stavovi 68-69, 71-73, 75. V. takođe Haradinajevu repliku, stavove 19-20.

⁵⁷ Haradinajeva žalba, stavovi 19, 30, 38-39, 65-66, 70, 76. V. takođe Haradinajevu repliku, stav 6.

⁵⁸ Haradinajeva žalba, stavovi 21-22, gde se upućuje na pobijanu odluku, stav 51.

⁵⁹ Haradinajeva žalba, stav 23, gde se uopšteno, bez konkretnih naznaka, upućuje na F00181/A01, *Specialist Prosecutor's Pre-Trial Brief in the case against Hysni Gucati and Nasim Haradinaj* /Pretpretresni podnesak specijalizovanog tužioca u predmetu protiv Hisnija Gucatija i Nasima Haradinaja/, 9. april 2021. (poverljivo) (nadalje: pretpretresni podnesak). V. takođe Haradinajevu žalbu, stavove 19, 32, 50; Haradinajevu repliku, stavove 7-8, 15, 17-18.

sudije za prethodni postupak „pogoršana“ kada je podnet pretpretresni podnesak tužilaštva, koji „odstupa“ od optužnice.⁶⁰

27. Slično tome, Haradinaj tvrdi da je sudija za prethodni postupak pogrešio kada je zaključio da se, s obzirom na to da optužbe za krivična dela i vidove odgovornosti zavise isključivo od ponašanja dvojice optuženih, dodatne pojedinosti o imenima lica kojima se pomagalo ili su podstrekavana ne moraju navoditi u optužnici „već se mogu izneti tokom suđenja“.⁶¹

28. Haradinaj dalje navodi da je sudija za prethodni postupak pogrešio kada je zaključio da pominjanje „nepoznatih lica“ u optužnici ne stvara nedoumice.⁶² On tvrdi da je sudija za prethodni postupak pogrešio kada je zaključio da ta pitanja ne predstavljaju nedostatke u optužnici, već da su to pitanja dokazivanja koja se rešavaju tokom suđenja.⁶³

29. Haradinaj iznosi da te nejasnoće u optužnici prisiljavaju optuženog da se brani „na apstraktnom nivou“, čime mu se nanosi šteta i ugrožava pravo na pravično suđenje.⁶⁴

30. Gucati pak navodi da je sudija za prethodni postupak pogrešio kada je zaključio da optužnic nije manjkava iako se u njoj ne navode detaljnije pojedinosti o identitetu saizvršilaca, saučesnika i lica kojima se pomagalo ili su podstrekavana.⁶⁵ Gucati tvrdi da se njihov identitet, ako je poznat, mora navesti u optužnici.⁶⁶

---

⁶⁰ Haradinajeva žalba, stav 30.

⁶¹ Haradinajeva žalba, stavovi 35-36, gde se upućuje na pobijanu odluku, stav 52. V. takođe Haradinajevu žalbu, stavove 37-38.

⁶² Haradinajeva žalba, stav 39, gde se upućuje na pobijanu odluku, stav 53. V. takođe Haradinajevu žalbu, stavove 41, 65-66.

⁶³ Haradinajeva žalba, stavovi 40, 62-63, 67.

⁶⁴ Haradinajeva žalba, stavovi 28, 38, 64, 74, 78, 81-82. V. takođe Haradinajevu repliku, stavove 18-19.

⁶⁵ Gucati jeva žalba, stavovi 5, 13-14, 18, 24-25. V. takođe Gucati jevu repliku, stavove 8, 10.

⁶⁶ Gucati jeva žalba, stavovi 13, 16, 21-22.

31. Gucati smatra da sudija za prethodni postupak protivreči sam sebi i da je pogrešio u primeni prava kada je zaključio da je zbog prirode događaja i broja lica umešanih u njih „nemoguće [...] da se svaki saizvršilac ili saučesnik navede imenom“, imajući u vidu da je ranije rekao da se takve pojedinosti moraju navesti ako su poznate, i da tužilaštvo može da utvrdi identitet jednog ili više saizvršilaca.⁶⁷ Gucati navodi da se isto odnosi na lica kojima se pomagalo ili su podstrekavana.⁶⁸ On tvrdi da sudija za prethodni postupak nije zaključio, niti je imao osnova da zaključi, da tužilaštvo nije bili u mogućnosti da utvrdi identitet i imena saizvršilaca ili lica kojima se pomagalo ili su podstrekavana.⁶⁹

32. Gucati iznosi da bi navedene nejasnoće iz optužnice mogle da promene tok sudskog postupka, jer bi strane u postupku i pretresni panel morali „nefokusirano“ da razmatraju navode o saizvršiocima, saučesnicima i licima kojima se pomagalo ili su podstrekavana.⁷⁰ Po njegovom mišljenju, iako se u pretpretresnom podnesku navodi identitet dva dodatna saizvršioca čija imena nisu navedena u optužnici, podnesak ostaje neodređen i nejasan i ne pruža više pojedinosti o identitetu drugih lica.⁷¹ Gucati tvrdi da, u svakom slučaju, pretpretresni podnesak ne može da „otkloni“ nedostatke u optužnici, niti je to uspeo u ovom slučaju.⁷² Gucati na kraju traži da se tužilaštvu naloži da podnese izmenjenu optužnicu koja će uključivati neophodne pojedinosti na koje se odnose odobrena pitanja 1 do 3.⁷³

33. Tužilaštvo u odgovoru iznosi da je prilikom donošenja zaključka da su u optužnici „činjenice na kojima počivaju optužbe i krivična dela, kao i vidovi odgovornosti za koje se optuženi terete [...] izloženi dovoljno jasno i konkretno“⁷⁴

---

⁶⁷ Gucatiјеva žalba, stavovi 10-13, 18, 25. V. takođe Gucatiјevu žalbu, stavove 7-8, 24.

⁶⁸ Gucatiјеva žalba, stav 23.

⁶⁹ Gucatiјеva žalba, stavovi 11, 23.

⁷⁰ Gucatiјеva žalba, stav 41.

⁷¹ Gucatiјеva replika, stavovi 13-14.

⁷² Gucatiјеva replika, stav 15. V. takođe Gucatiјevu repliku, stavove 11-12.

⁷³ Gucatiјеva žalba, stav 44. V. takođe Gucatiјevu repliku, stavove 10, 16.

⁷⁴ Odgovor tužilaštva, stav 1, gde se upućuje na pobijanu odluku, stav 72. V. takođe odgovor tužilaštva, stav 7.

sudija za prethodni postupak ispravno primenio odredbe članova 21(4)(a) i 38(4) Zakona i pravila 86(3) Pravilnika i tvrdi da nijedan deo pobijane odluke nije toliko nepravičan ili neosnovan da bi predstavljao zloupotrebu diskrecionog prava.⁷⁵ Tužilaštvo smatra da se u žalbama zanemaruju i merodavno pravo i specifičnosti ovog predmeta.⁷⁶

34. Tužilaštvo tvrdi da optužnica sadrži dovoljno pojedinosti o identitetu saizvršilaca, saučesnika i lica kojima se pomagalo ili su podstrekavana, jer ih navodi kao grupu ili kategoriju između ostalog i upućivanjem na određene događaje ili na njihovu pripadnost.⁷⁷ Prema mišljenju tužilaštva, odbrani za pripremu nisu potrebne dodatne pojedinosti iz sledećih razloga: (i) u optužnici se podrobno opisuju „relevantni kontekst i događaji u kojima su te grupe učestvovale“, i (ii) izjave i postupci optuženog u tim događajima podrazumevali su veliku grupu lica, među kojima su bili i novinari i široka javnost koja je posedovala poverljive informacije.⁷⁸ Tužilaštvo navodi da su podaci o identitetu konkretnih članova grupe pojedinosti u dokazima koje se ne moraju navoditi u optužnici.⁷⁹ Prema tvrdnji tužilaštva, pojedinosti o dokazima koje traži odbrana već su predočene odbrani ili će biti predočene u pretpretresnom podnesku i u obelodanjenom materijalu, što će joj omogućiti da se pripremi u potpunosti.⁸⁰ Prema tome, izmene optužnice nisu opravdane.⁸¹

(b) Ocena panela Apelacionog suda

35. Kako je sudija za prethodni postupak pravilno naglasio u pobijanoj odluci, prema članovima 21(4)(a) i 38(4) Zakona i pravilu 86(3) Pravilnika, u optužnici se moraju dovoljno konkretno i jasno navesti činjenice kojima se potkrepljuju optužbe za

---

⁷⁵ Odgovor tužilaštva, stav 1.

⁷⁶ Odgovor tužilaštva, stavovi 7, 12.

⁷⁷ Odgovor tužilaštva, stav 13.

⁷⁸ Odgovor tužilaštva, stavovi 13-14.

⁷⁹ Odgovor tužilaštva, stav 14.

⁸⁰ Odgovor tužilaštva, stav 15.

⁸¹ *Ibid.*

krivična dela, odnosno vidovi krivične odgovornosti.⁸² To direktno proističe iz načela da optuženi mora da bude obavešten o prirodi i razlozima optužbi protiv njega, kako je zacrtano članom 30(1) Ustava Kosova i članom 6(3)(a) Evropske konvencije o ljudskim pravima.

36. Kao važan element garancija pravičnog suđenja, prema utvrđenoj sudskoj praksi međunarodnih krivičnih sudova, sudije mogu da osude optuženog samo za krivična dela za koja ga tereti optužnica.⁸³ Optužbe protiv optuženog i pravno relevantne činjenice na kojima te optužbe počivaju moraju se dovoljno precizno navesti u optužnici kako bi optuženi bio obavešten i u mogućnosti da pripremi svrsishodnu odbranu.⁸⁴ Kako navodi Žalbeno veće Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) i Međunarodnog krivičnog suda za Ruandu (MKSJR):

Postoji jasna razlika između tačaka optužnice ili optužbi iznetih u optužnici i materijalnih činjenica na kojima počiva ta optužba ili tačka optužnice. Tačka optužnice ili optužba je pravna kvalifikacija materijalnih činjenica koja potkrepljuje tu tačku optužnice ili optužbu. Pri podnošenju optužnice, tužilaštvo mora precizno da navede pravnu zabranu koja je povređena (tačku optužnice ili

---

⁸² Pobjijana odluka, stav 38 i izvori na koje se u njemu upućuje. V. KSC-BC-2020-06, F00010, *Order to the Specialist Prosecutor Pursuant to Rule 86(4) of the Rules* /Nalog specijalizovanom tužiocu prema pravilu 86(4) Pravilnika/, 2. jul 2020. (strogo poverljivo i *ex parte*; stepen tajnosti promenjen u „javno“ 20. novembra 2020) (nadalje: nalog prema pravilu 86(4) u predmetu *Tači i dr.*), stavovi 8, 10. V. takođe Ambos, K., *Treatise on International Criminal Law: Volume III: International Criminal Procedure*, Oxford University Press 2016 (nadalje: Ambos, *Treatise on International Criminal Law III*), str. 347 (fusnote izostavljene): U pogledu optužnog akta, „relevantne odredbe [pravni instrumenata raznih međunarodnih sudova] u načelu nalažu jezgrovit, podroban i zaokružen činjenični i krivičnopravni osnov i krivična dela za koja se lice ili lica terete. Konkretno, moraju se navesti ‘ime i lični podaci osumnjičenog’, ‘ime i prezime’ i ‘bilo koji drugi podaci na osnovu kojih se može utvrditi identitet’, ‘vreme i mesto izvršenog krivičnog dela’ i ‘pravna kvalifikacija činjenica’, uključujući ‘tačan oblik učestvovanja’.”

⁸³ ICTR, *Rukundo v. Prosecutor*, ICTR-2001-70-A, *Judgement*, 20. oktobar 2010, stav 29; ICTR, *Muvunyi v. Prosecutor*, ICTR-2000-55A-A, *Judgement*, 1. april 2011, stav 19; ICTR, *Prosecutor v. Munyakazi*, ICTR-97-36A-A, *Judgement*, 28. septembar 2011, stav 36.

⁸⁴ Pobjijana odluka, stav 38 i izvori na koje se upućuje u fusnoti 61; ICTR, *Mugenzi and Mugiraneza v. Prosecutor*, ICTR-99-50-A, *Judgement*, 4. februar 2013, stav 116; ICTR, *Ndindiliyimana et al. v. Prosecutor*, ICTR-00-56-A, *Judgement*, 11. februar 2014, stav 171; ICTY, *Prosecutor v. Šainović et al.*, IT-05-87-A, *Judgement*, 23. januar 2014. (nadalje: drugostepena presuda u predmetu *Šainović i drugi*), stavovi 213, 225, 262. V. takođe ICC, *Prosecutor v. Ongwen*, ICC-02/04-01/15-1562, *Judgment on the appeal of Mr Dominic Ongwen against Trial Chamber IX’s ‘Decision on Defence Motions Alleging Defects in the Confirmation Decision’*, 17. jul 2019, stav 69.

optužbu) i činjenje ili nečinjenje optuženog kojim je prouzrokovana ta povreda pravne zabrane (materijalne činjenice).⁸⁵

37. Panel dalje podseća da se od tužilaštva očekuje da ima jasnu ideju o svojim tezama pre početka suđenja. Čak i kada je teško izvodljivo ili nemoguće dati sve pojedinosti o nekoj pravno relevantnoj činjenici, tužilaštvo mora da nastoji da na najjasniji mogući način iznese optužbe protiv optuženog, a suđenje treba da počne tek kada je obezbeđeno pravo optuženog da bude upoznat sa optužbama i da pripremi svoju odbranu.⁸⁶

38. Kao što je sudija za prethodni postupak podsetio u pobijanoj odluci, u optužnici se ne moraju izlagati dokazi kojima se potkrepljuju pravno relevantne činjenice na kojima počivaju optužbe.⁸⁷ Osim toga, da li je neka činjenica „pravno relevantna“ ne može se ocenjivati načelno, već samo u kontekstu datog predmeta, i u zavisnosti od prirode teza tužilaštva.⁸⁸ Optužnica ima formalne nedostatke ako u njoj nisu navedene činjenice na kojima počivaju optužbe ili ako su te činjenice nedovoljno jasno ili nejasno iznete, pa zbog toga nastaju nedoumice u pogledu optužbi, uključujući optužbe za vidove odgovornosti za koje se optuženi tereti, što odbrani otežava pripremu.⁸⁹ Kroz tekst ove odluke panel će se pozivati na druge osnovne principe koji su relevantni za konkretna pitanja.

---

⁸⁵ ICTR, *Prosecutor v. Muvunyi*, ICTR-00-55A-AR73, *Decision on Prosecution Interlocutory Appeal Against Trial Chamber II Decision of 23 February 2005*, 12. maj 2005, stav 19.

⁸⁶ ICTY, *Prosecutor v. Đorđević*, IT-05-87/1, *Judgement*, 27. januar 2014, stav 575. V. takođe ICTY, *Prosecutor v. Kvočka et al*, IT-98-30/1-A, *Judgement*, 28. februar 2005 (nadalje: drugostepena presuda u predmetu *Kvočka i drugi*), stav 28; ICTY, *Prosecutor v. Simić*, IT-95-9-A, *Judgement*, 28. novembar 2006. (nadalje: drugostepena presuda u predmetu *Simić*), stav 71; ICTY, *Prosecutor v. Prlić et al.*, IT-04-74-A, *Judgement*, 29. novembar 2017. (nadalje: drugostepena presuda u predmetu *Prlić i drugi*), stav 30.

⁸⁷ Pobijana odluka, stav 40 i u njemu citirani izvori. V. ICTY, *Prosecutor v. Kupreškić et al.*, IT-95-16-A, *Judgement*, 23. oktobar 2001. (nadalje: drugostepena presuda u predmetu *Kupreškić i drugi*), stav 88; ICTR, *Uwinkindi v. Prosecutor*, ICTR-01-75-AR72(C), *Decision on Defence Appeal Against the Decision Denying Motion Alleging Defects in the Indictment*, 16. novembar 2011. (nadalje: *Uwinkindi Appeal Decision*), stav 4; drugostepena presuda u predmetu *Simić*, stav 20. V. takođe Ambos, *Treatise on International Criminal Law III*, stav. 347-348.

⁸⁸ Pobijana odluka, stav 39 i u njemu citirani izvori. V. drugostepenu presudu u predmetu *Kupreškić i drugi*, stav 89; ICTY, *Prosecutor v. Blaškić*, IT-95-14-A, *Judgement*, 29. jul 2004. (nadalje: drugostepena presuda u predmetu *Blaškić*), stav 210; *Uwinkindi Appeal Decision*, stav 4.

⁸⁹ Pobijana odluka, stav 46 i u njemu citirani izvori.

39. Panel će prvo razmotriti da li identitet saizvršilaca i saučesnika predstavlja pravno relevantnu činjenicu koju je trebalo navesti u optužnici, kako Haradinaj i Gucati tvrde u svojim žalbama. Pre svega, panel konstatuje da iako Gucati i Haradinaj iznose prigovor na nedostatak pojedinosti o „saizvršiocima“ i „saučesnicima“ kao odvojenim pojmovima, u optužnici se ne pravi razlika između ta dva termina i prilično se uopšteno navode „saradnici“ i „drugi“.⁹⁰ Slično tome, u pobijanoj odluci, prilikom razmatranja pitanja da li njihov identitet treba da bude naveden u optužnici, sudija za prethodni postupak saizvršioce i saučesnike uzima zajedno.⁹¹ Štaviše, u sudskoj praksi međunarodnih krivičnih sudova, uslovi za navođenje podataka u optužnici ne razlikuju se za te dve kategorije.⁹² S obzirom na navedeno, panel će te argumente odbrane razmotriti zajedno.

40. Prilikom razmatranja podataka koje treba navesti u optužnici, sudija za prethodni postupak u pobijanoj odluci navodi da za krivična dela za koja se optuženi tereti koja su po prirodi usmerena protiv grupe ljudi ili kolektiva, optuženom treba dostaviti što detaljnije informacije, između ostalog i o identitetu lica za koje se u optužnici tvrdi da su saizvršioци, ukoliko su poznati.⁹³ On dalje iznosi da se saizvršioци mogu identifikovati putem pseudonima, pripadnosti organizaciji ili grupi ukoliko nije moguće utvrditi njihov identitet i da nije neophodno identifikovati sva lica koja su umešana u izvršenje krivičnih dela a za koja se u optužnici ne tvrdi da su saizvršioци.⁹⁴

41. Sudija za prethodni postupak potom iznosi da se događaji koji se navode u optužnici „tiču radnji i izjava dvojice optuženih“, ali da su u te događaje bila umešana i druga lica. On, međutim, zaključuje da je zbog prirode navedenih događaja i „broja

---

⁹⁰ V. na primer, optužnica, stavovi 25-26, 28-31, 33-34, 39, 41, 44-46. Iako bi termin „saradnici“ u nekim okolnostima mogao dovesti do nedoumica u pogledu vidova odgovornosti, panel konstatuje da je u smislu ove optužnice jasno da se taj izraz odnosi na saizvršioce i saučesnike.

⁹¹ V. pobijanu odluku, stav 51.

⁹² V. niže u tekstu, stav 45 i u njemu citirane izvore.

⁹³ Pobijana odluka, stav 41, u kojoj se upućuje, između ostalog, na nalog prema pravilu 86(4) u predmetu *Tači i drugi*, stav 18.

⁹⁴ Pobijana odluka, stav 42.

lica [...] umešanih u događaje“ nemoguće navesti svakog saizvršioca ili saučesnika imenom.⁹⁵ Sudija za prethodni postupak iznosi da se u optužnici ta lica navode kao grupa,⁹⁶ a „bar jedno lice iz pomenute grupe je identifikovano i preko pripadnosti organizaciji“, naime, kao „predstavnik Udruženja ratnih veterana [Udruženje ratnih veterana Oslobođilačke vojske Kosova].“⁹⁷ Sudija za prethodni postupak zaključuje da se dodatni detalji o saizvršiocima ili saučesnicima ne moraju navoditi u optužnici, već se mogu izneti tokom suđenja, imajući u vidu da krivična dela i vidovi odgovornosti za koja se optuženi terete, osim u jednoj tački optužnice, zavise „isključivo od ponašanja dvojice optuženih“.⁹⁸ Na kraju dodaje da su takve pojedinosti „iz dokaznog materijala“ navedene u prikazu po pravilu 86(3)(b), koji je tužilaštvo podnelo u prilogu uz optužnicu i u odluci o potvrđivanju optužnice.⁹⁹

42. Panel se slaže sa sudijom za prethodni postupak da stepen preciznosti u optužnici zavisi od prirode i okolnosti datog predmeta.¹⁰⁰ Panel podseća da su presudni činioци u određivanju stepena preciznosti u kojem tužilaštvo mora navesti pravno relevantne činjenice svoje argumentacije njegova kvalifikaciju kažnjivog ponašanja za koje se optuženi tereti, blizina optuženog u odnosu na događaje ili osnovno krivično delo, i razmere krivičnih dela za koja se tereti.¹⁰¹

43. Panel primećuje da se u ovom predmetu optuženi terete za neposredno izvršenje krivičnih dela iz optužnice. Panel podseća da što je blizina optuženog u

---

⁹⁵ Pobjijana odluka, stav 51.

⁹⁶ Pobjijana odluka, stav 51, u kome se upućuje na optužnicu, stavovi 6-7, 16, 30.

⁹⁷ Pobjijana odluka, stav 51, u kome se upućuje na optužnicu, stav 16.

⁹⁸ Pobjijana odluka, stav 51 (kurziv dodat).

⁹⁹ Pobjijana odluka, stav 51, u kome se upućuje, između ostalog, na F00063/A02, *Rule 86(3)(b) Outline/Prikaz prema pravilu 86(3)(b)*, 30. oktobar 2020. (poverljivo) (nadalje: prikaz prema pravilu 86(3)(b)).

¹⁰⁰ V. pobjijanu odluku, stavovi 39, 51.

¹⁰¹ Drugostepena presuda u predmetu *Blaškić*, stav 210; drugostepena presuda u predmetu *Kvočka i drugi*, stav 28; drugostepena presuda u predmetu *Prlić i drugi*, stav 28; *Uwinkindi Appeal Decision*, stav 5; *IRMCT, Prosecutor v. Turinabo et al.*, MICT-18-116-PT, *Decision on Dick Prudence Munyeshuli's Motion Alleging Defects in the Indictment*, 12. mart 2019. (nadalje: *Turinabo et al. Decision*), stav 6; *ICC, Prosecutor v. Bemba*, ICC-01/05-01/08-3343, *Judgment pursuant to Article 74 of the Statute* (nadalje: *Bemba Trial Judgement*), 21. mart 2016, stav 34.

odnosu na kažnjivo ponašanje za koje se tereti veća, to su i uslovi u vezi sa preciznošću optužbi stroži.¹⁰²

44. Panel dalje podseća na konstataciju sudije za prethodni postupak da osim u jednoj tački optužnice, krivična dela i vidovi odgovornosti zavise *isključivo* od ponašanja dvojice optuženih.¹⁰³ Međutim, u optužnici su u stvari direktno navedeni i drugi saizvršioc, a u svakoj tački optužnice se navode vidovi odgovornosti za saizvršilaštvo i pristanak na izvršenje krivičnog dela.¹⁰⁴ Iz optužnice se jasno vidi da radnje koje se optuženima stavljaju na teret ne uključuju samo Gucatija i Haradinaja, već i druge saizvršioce, jer se u njoj navodi da su Gucati, Haradinaj i „saradnici“ izvršili sva krivična dela za koja se terete kao saizvršioc i/ili su pristali da se ona izvrše.¹⁰⁵ To se dalje vidi i u odluci o potvrđivanju optužnice, u kojoj se u opisima krivičnih dela „saradnici“ sistematski navode uz optužene.¹⁰⁶

45. Panel podseća na utvrđen princip da tužilaštvo u optužnici mora bliže da odredi identitet saizvršilaca bar prema kategoriji ili grupi, i da mora konkretno da navede identitet tih lica ukoliko je poznat.¹⁰⁷ Na primer, kada tužilaštvo iznosi optužbu za udruženi zločinački poduhvat, u optužnici mora bliže da odredi, između

---

¹⁰² Upor. *Turinabo et al.* Decision, stav 15; drugostepena presuda u predmetu *Kvočka i drugi*, stav 65 (Što je blizina optuženog u odnosu na te događaje manja, traži se manja preciznost u odnosu na te konkretne pojedinosti, a veći naglasak stavlja se na ponašanje samog optuženog, na koje se tužilaštvo oslanja kako bi pokazalo njegovu odgovornost kao saučesnika ili nadređenog licima koja su lično izvršila dela za koja se on tereti).

¹⁰³ V. pobijanu odluku, stav 51.

¹⁰⁴ Optužnica, stavovi 39, 47, osim tačke 2 u odnosu na saizvršilaštvo. V. odluku o potvrđivanju optužnice, stav 87.

¹⁰⁵ V. optužnicu, stavovi 25, 29, 31, 33-34, 39.

¹⁰⁶ V. odluku o potvrđivanju optužnice, stavovi 100-106, 108-123, 125.

¹⁰⁷ *Uwinkindi Appeal Decision*, stav 15; ICTY, *Prosecutor v. Popović et al.*, IT-05-88-PT, *Decision on Motions Challenging the Indictment Pursuant to Rule 72 of the Rules*, 31. maj 2006, stav 40; ICTR, *Prosecutor v. Nyiramasuhuko et al.*, ICTR-98-42-A, *Judgement*, 14. decembar 2015. (nadalje: *Nyiramasuhuko et al. Appeal Judgement*), stav 494; ICTR, *Renzaho v. Prosecutor*, ICTR-97-31-A, *Judgement*, 1. april 2011, stav 64; upor. i u vezi sa saizvršiocima: *Nyiramasuhuko et al. Appeal Judgement*, stav 474; STL, *Prosecutor v. Ayyash et al.*, STL-11-01/PT/TC, *Decision on Alleged Defects in the Form of the Amended Indictment of 21 June 2013*, 13. septembar 2013, stav 42.

ostalog, identitet lica koja su u njemu učestvovala.¹⁰⁸ Isto tako, kada se optuženi tereti po osnovu zajedničkog plana za izvršenje krivičnih dela, moraju se navesti detaljni podaci, između ostalog, i o identitetu saizvršilaca.¹⁰⁹ Iako nije neophodno niti je uvek moguće navesti imena svih lica koja su uključena,¹¹⁰ ako se identitet nekih lica ne može utvrditi, umesto da se navode kao „drugi“, ta lica trebalo bi navesti kao deo kategorije ili grupe.¹¹¹ Na osnovu izloženih načela, panel smatra da isti uslovi koji se odnose na saizvršioce važe i u slučaju kada tužilaštvo u optužnici kao vid odgovornosti navodi saizvršilaštvo i pristanak na izvršenje krivičnog dela iz članova 31 odnosno 35 Krivičnog zakonika Kosova.¹¹²

46. S obzirom na navedeno, a imajući u vidu okolnosti predmeta, prirodu događaja iz optužnice, blizinu optuženih u odnosu na navedene činjenice i krivična dela za koja se terete, umešanost drugih lica u izvršenje tih krivičnih dela i činjenice da se saizvršilaštvo i pristanak na izvršenje krivičnog dela navode uz svaku tačku

---

¹⁰⁸ ICTR, *Prosecutor v. Bagaragaza*, ICTR-05-86-I, *Decision on the Prosecutor's Application for Leave to Amend the Indictment*, 30. novembar 2006, stav 12; ICTY, *Prosecutor v. Pavković et al.*, IT-03-70-PT, *Decision on Vladimir Lazarević's Preliminary Motion on Form of Indictment*, 8. jul 2005. (nadalje: odluka u predmetu *Lazarević*), stav 25; IRMCT, *Ngirabatware v. Prosecutor*, MICT-12-29-A, *Judgement*, 18. decembar 2014. (nadalje: *Ngirabatware Appeal Judgement*), stav 248; MICT, *Prosecutor v. Stanišić and Simatović*, MICT-15-96-T, *Decision on Stanišić's Motion for Further Particularisation of the Prosecution Case*, 2. maj 2018, stav 12; drugostepena presuda u predmetu *Šainović i drugi*, stav 214; drugostepena presuda u predmetu *Simić*, stav 22; drugostepena presuda u predmetu *Kvočka i drugi*, stav 28.

¹⁰⁹ ICC, *Prosecutor v. Lubanga*, ICC-01/04-01/06-3121-Red, *Judgment on the appeal of Mr Thomas Lubanga Dyilo against his conviction*, 1. decembar 2014, stav 123; ICC, *Prosecutor v. Yekatom and Ngaïssona*, ICC-01/14-01/18-703-Red, *Public redacted version of Decision on Motions on the Scope of the Charges and the Scope of the Evidence at Trial*, 30. oktobar 2020, stav 19.

¹¹⁰ ICTR, *Karemera and Ngirumpatse v. Prosecutor*, ICTR-98-44-A, *Judgement*, 29. septembar 2014. (nadalje: *Karemera and Ngirumpatse Appeal Judgement*), stav 150; drugostepena presuda u predmetu *Prlić i drugi*, stav 1522.

¹¹¹ Drugostepena presuda u predmetu *Prlić i drugi*, stav 1522; odluka u predmetu *Pavković i drugi*, stav 26; *Uwinkindi Appeal Decision*, stavovi 15, 17; ICTR, *Prosecutor v. Ntawukulilyayo*, ICTR-05-82-PT, *Decision on Defence Preliminary Motion Alleging Defects in the Indictment*, 28. april 2009. (nadalje: *Ntawukulilyayo Decision*), stav 25; ICTY, *Prosecutor v. Čermak and Markač*, IT-03-73-PT, *Decision on Ivan Čermak's and Mladen Markač's Motions on Form of Indictment*, 8. mart 2005, stavovi 56-57. V. takođe ICTR, *Prosecutor v. Karemera et al.*, ICTR-98-44-R72, *Decision on Defects in the Form of the Indictment*, 5. avgust 2005, stav 20; ICTR, *Prosecutor v. Ndahimana*, ICTR-2001-68-PT, *Decision on Ndahimana's Motion on Defects in the Amended Indictment*, 30. april 2010, stavovi 6, 15.

¹¹² V. odluku o potvrđivanju optužnice, stavovi 84-86, 93-94.

optužnice,¹¹³ panel zaključuje da identitet saizvršilaca i saučesnika predstavlja pravno relevantne činjenice koje moraju biti iznete u optužnici.¹¹⁴ Panel u izvesnoj meri uvažava osnovanost Gucatijeve tvrdnje da sudija za prethodni postupak protivreči sam sebi kada navodi da se takve pojedinosti moraju navesti ako su poznate, ali da u ovom predmetu nije bilo neophodno navesti „dodatne detalje o saizvršiocima ili saučesnicima“ u optužnici, već se oni mogu izneti tokom suđenja.¹¹⁵ Prema tome, panel nalazi da je sudija za prethodni postupak pogrešio kad je zaključio da identitet saizvršilaca i saučesnika nije pravno relevantna činjenica koja se mora izneti u optužnici.

47. Pored toga, suprotno tvrdnji tužilaštva da je u optužnici identitet saizvršilaca i saučesnika naveden dovoljno precizno prema pripadnosti grupi, organizaciji ili kategoriji,¹¹⁶ panel primećuje da to nije slučaj i da u optužnici nije navedeno na koga se izraz „druga lica“ odnosi, čak ni po pripadnosti grupi ili organizaciji.¹¹⁷ U optužnici se izraz „saradnici“ koristi kao uopšten termin za „izvesna druga lica“, bez ikakvih bližih informacija.¹¹⁸ Na samo jednom mestu u optužnici, u stavu 16, pominje se „predstavnik Udruženja ratnih veterana OVK“, ali se ni na jednom drugom mestu ne određuje bliže na koga se termini „druga lica“ i „izvesna druga lica“ odnose, iako odeljak optužnice o činjeničnom osnovu obiluje tim izrazima.¹¹⁹ Stoga panel zaključuje da je sudija za prethodni postupak pogrešno konstatovao da su u optužnici saizvršioc i saučesnici identifikovani kao „grupa“ ili kategorija.¹²⁰ Iako se u prikazu prema pravilu 86(3)(b) pominje da se pod saizvršiocima podrazumevaju i „drugi pripadnici i predstavnici Udruženja ratnih veterana OVK“,¹²¹ a u odluci o potvrđivanju optužnice

---

¹¹³ Osim tačke 2, u kojoj se ne navodi saizvršilaštvo. V. odluku o potvrđivanju optužnice, stav 87.

¹¹⁴ V. gore, stav 45.

¹¹⁵ Upor. stavove 41 i 51 u pobijanoj odluci. V. Gucatijevu žalbu, stav 13.

¹¹⁶ Odgovor tužilaštva, stav 13. V. takođe pobijanu odluku, stav 51, fusnota 95.

¹¹⁷ V. na primer, optužnicu, stavove 6-7, 16, 30, koji se citiraju u pobijanoj odluci, fusnota 95.

¹¹⁸ Optužnica, stav 25.

¹¹⁹ V. optužnicu, stavove 6-7, 16, 25-26, 28-31, 33-34.

¹²⁰ V. pobijanu odluku, stav 51.

¹²¹ Prikaz prema pravilu 86(3)(b), str. 34, 49.

ta druga lica povezuju sa Udruženjem ratnih veterana OVK i saradnici definišu tako da obuhvataju i „članove“ te organizacije,¹²² u optužnici se te veze zapravo ne pominju. Panel zaključuje da tužilaštvu treba naložiti da dopuni optužnicu tako da ih na mestima na kojima konkretan identitet saizvršilaca i saučesnika nije poznat, kao minimum, identifikuje po pripadnosti grupi ili organizaciji, ili kategoriji.¹²³ Panel smatra da je malo relevantno da li i sami optuženi pominju saizvršioce i saučesnike uopšteno.¹²⁴ Ono što je bitno je da te informacije predstavljaju pravno relevantnu činjenicu koja se navodi u optužnici i pitanje da li je tužilaštvo raspolagalo tim informacijama.

48. Što se tiče tvrdnje Haradinaja i Gucatija da je u vreme kada je podnelo optužnicu tužilaštvo imalo na raspolaganju informacije o identitetu saizvršilaca, panel primećuje da prikaz prema pravilu 86(3)(b) sadrži više detalja o konkretnom identitetu nekih od „saradnika“ i događaja iz optužnice u koje su oni neposredno bili umešani.¹²⁵ Panel takođe konstatuje da odluka o potvrđivanju optužnice popunjava prazninu u optužnici navođenjem jednog od „saradnika“ po imenu.¹²⁶ Pored toga, u odluci se upućuje na propratni materijal u kome se po imenu navode dva saizvršioca – g. Faton Klinaku i g. Tom Gaši.¹²⁷ Kao što su Gucati i Haradinaj istakli, mada Haradinaj ne navodi konkretne reference za tu tvrdnju,¹²⁸ panel konstatuje da se u pretpretresnom podnesku navode ta dva saizvršioca uz pozivanje na propratni

---

¹²² V. odluku o potvrđivanju optužnice, stav 100.

¹²³ Panel konstatuje da pravilo 97 Pravilnika doduše ne navodi koje su konkretne pravne posledice ako se utvrde formalni nedostaci optužnice kao rezultat odluke o preliminarnim podnescima prema pravilu 97(1)(b) Pravilnika ili odluke panela Apelacionog suda o interlokutornoj žalbi protiv takve odluke, ali se smatra inherentno nadležnim da naloži tužilaštvu da dopuni optužnicu i ispravi te nedostatke. V. na primer, ICTY, *Prosecutor v. Mucić et al.*, IT-96-21-A bis, *Judgment on Sentence Appeal*, 8. april 2003, stav 16.

¹²⁴ Nasuprot pobijanoj odluci, stav 51, fusnota 94, u kojoj se upućuje na odluku o potvrđivanju optužnice, fusnota 165.

¹²⁵ Prikaz prema pravilu 86(3)(b), str. 2, 6-7, 23, 26, 29, 31-33, 35.

¹²⁶ V. odluku o potvrđivanju optužnice, stav 100, gde se pominje g. Faton Klinaku.

¹²⁷ V. na primer, odluku o potvrđivanju optužnice, fusnote 57, 60, 79-80, 82, 108, 161, 163, 197.

¹²⁸ V. Haradinajevu žalbu, stav 23; Gucatijeva replika, stav 13.

dokazni materijal koji je podnet u isto vreme kada i optužnica.¹²⁹ Panel međutim smatra da se Haradinajeva tvrdnja da pretpretresni podnesak „uveliko odstupa od ranije oskudnih informacija i iznosi znatno drukčiji narativ“ od optužnice, mora odbaciti bez daljeg razmatranja kao neodređena, nepotkrepljena i neargumentovana.¹³⁰

49. Panel podseća da je optužnica osnovni optužni akt¹³¹ i da se optuženi ne bi smeo dovesti u situaciju da dešifruje osnov svoje krivične odgovornosti na osnovu raštrkanih faktora koje treba tumačiti kao celinu.¹³² Kao što je pravilno istakao sudija za prethodni postupak, od optuženog se ne treba očekivati da pored optužnice koristi i druge dokumente kako bi razumeo i rekonstruisao činjenične navode na kojima počivaju optužbe.¹³³

50. Kao što je ranije zaključeno, sudija za prethodni postupak pogrešio je kada je zaključio da takve informacije predstavljaju samo „pitanje dokaznog“ materijala koje treba raspraviti u sudnici, a ne pravno relevantne činjenice koje treba izneti u optužnici. Kako je sudija za prethodni postupak i sam potvrdio,¹³⁴ te informacije bile su na raspolaganju i poznate tužilaštvu kada je podnelo optužnicu na potvrđivanje, što se vidi iz prikaza prema pravilu 86(3)(b). Kao što je već rečeno gore u tekstu,¹³⁵ ne može se s jedne strane navesti da je zbog prirode događaja i broja umešanih lica nemoguća identifikacija svih saizvršilaca po imenu, a s druge priznati da tužilaštvo

---

¹²⁹ V. na primer, pretpretresni podnesak, stavovi 10, 22, 24, 30-31, 34, 57-58, 79-80, 83-85, 93-94, 97-100, 116, 122, 128, 130, 132, 140, 154-155, 161, 169, 173, 175-179, 186-187, 192-194, 197, 208-213, 215.

¹³⁰ V. Haradinajevu žalbu, stav 30. V. gore, stav 15.

¹³¹ V. na primer, *Uwinkindi Appeal Decision*, stav 13. V. takođe ICTR, *Prosecutor v. Bikindi*, ICTR-2001-72-PT, *Decision on the Amended Indictment and the Taking of a Plea Based on the Said Indictment*, 11. maj 2005, stav 7.

¹³² *Nyiramasuhuko et al. Appeal Judgement*, stav 2538.

¹³³ V. pobijanu odluku, stav 38. V. takođe nalog prema pravilu 86(4) u predmetu *Tači i drugi*, stav 11.

¹³⁴ V. pobijanu odluku, stav 51, fusnota 98.

¹³⁵ V. gore, stav 46.

raspolaže informacijama o tačnom identitetu nekih od tih saizvršilaca.¹³⁶ Podsećajući na obavezu tužilaštva da ukoliko je u mogućnosti izvršioce navede po imenu¹³⁷ panel smatra donekle utemeljenom Haradinajevu tvrdnju da je tužilaštvo u vreme podnošenja optužnice na potvrđivanje moglo da identifikuje saizvršioce i da je zato trebalo da uključi te informacije u optužnicu. Panel zaključuje da je optužnica stoga manjkava u tom smislu i da je treba dopuniti tim pojedinostima.

51. Što se tiče Gucatijevog argumenta o pitanju da li pretpretresni podnesak može otkloniti nedostatke iz optužnice, panel je mišljenja da se nedostaci iz optužnice mogu otkloniti blagovremenim dostavljanjem jasnih i doslednih informacija s pojedinostima o činjeničnom osnovu na kome počivaju optužbe i da se to u nekim slučajevima može postići pretpretresnim podneskom. Međutim, kada nedostaci izađu na videlo u prethodnom postupku, to pitanje treba rešiti pre početka suđenja izmenom optužnice.¹³⁸ S obzirom na fazu u kojoj se postupak nalazi, panel smatra da je ispravnije naložiti tužilaštvu da izmeni optužnicu kako bi se sve nedoumice u pogledu optužbi protiv optuženih u osnovnom optužnom aktu ispravile i uklonile pre početka suđenja. Prema tome, budući da će se dopunom optužnice tj. dodavanjem pojedinosti o identitetu saizvršilaca i saučesnika u ovoj fazi postupka osigurati da optuženi budu blagovremeno, jasno i u dovoljnoj meri obavesteni o tim pravno relevantnim činjenicama, nije potrebno razmatrati da li se ti nedostaci mogu otkloniti pretpretresnim podneskom.¹³⁹

52. Što se tiče identiteta lica kojima se pomagalo ili koja su podstrekavana, panel podseća na zaključak sudije za prethodni postupak da se ovaj predmet odnosi na niz

---

¹³⁶ V. pobijanju odluku, stav 51. V. na primer, *Uwinkindi Appeal Decision*, stav 41; ICTR, *Prosecutor v. Ntakirutimana and Ntakirutimana*, ICTR-96-10-A and ICTR-96-17-A, *Judgement*, 13. decembar 2004, stavovi 74, 78.

¹³⁷ V. gore, stav 45, fusnota 107 i u njima citirane pravne izvore.

¹³⁸ V. na primer, *Uwinkindi Appeal Decision*, stav 13; ICTR, *Prosecutor v. Nizeyimana*, ICTR-00-55C-PT, *Decision on Ildephonse Nizeyimana's Motion for Certification*, 12. avgust 2010, stav 8; *Ntawukulilyayo Decision*, stav 13.

¹³⁹ V. Haradinajevu žalbu, stavovi 28, 38, 64, 74, 78, 81-82; Gucatijevu žalbu, stavove 41, 46.

izjava koje su dvojica optuženih dali na tri konferencije za štampu i tokom drugih javno emitovanih događaja na kojima su se javno obraćali velikoj grupi lica, uključujući lica prisutna na pomenutim događajima, konkretno, „predstavnicima štampe“ i „licima koja imaju pristup“ poverljivim informacijama u vezi sa Specijalizovanim većima.¹⁴⁰ Sudija za prethodni postupak smatrao je da se dodatne pojedinosti o imenima lica kojima se pomagalo ili koja su podstrekavana ne moraju navoditi u optužnici, pošto optužbe za krivična dela i vidovi odgovornosti zavise „isključivo od ponašanja dvojice optuženih“, već se mogu izneti tokom suđenja.¹⁴¹

53. Panel podseća da kada se iznosi tvrdnja da je optuženi planirao, podstrekavao, naredio ili pomagao izvršenje krivičnih dela, tužilaštvo mora da navede „konkretna dela“ ili „konkretno ponašanje“ optuženog i da se, u slučaju optužbi za podstrekavanje, lica ili grupe lica koje su podstrekavane moraju precizno opisati u optužnici.¹⁴² Stoga, poštujući navedeno načelo, panel smatra da kada tužilaštvo tvrdi da su optuženi „podstrekavali“ ili „pomagali“ drugima u izvršenju krivičnih dela iz članova 32 odnosno 33 Krivičnog zakonika Kosova,¹⁴³ ono mora identifikovati lica kojima se pomagalo ili su podstrekavana makar kao kategoriju, grupu ili na osnovu njihove pripadnosti, i da to spada u pravno relevantne činjenice koje moraju biti iznete u optužnici.

54. Podsećajući da postoje slučajevi kada zbog razmera krivičnih dela iz optužnice nije moguće tražiti visok stepen konkretnosti,¹⁴⁴ panel zaključuje da određivanje stepena konkretnosti koji se mora navesti u optužnici kada je u pitanju identitet lica

---

¹⁴⁰ Pobjana odluka, stav 52.

¹⁴¹ *Ibid.*

¹⁴² *Uwinkindi* Appeal Decision, stav 36; drugostepena presuda u predmetu *Blaškić*, stav 226. V. takođe pobjanu odluku, stav 42, Gucatijevu žalbu, stav 21 Haradinajevu žalbu, stav 37. To je slučaj, na primer, i kada je u pitanju naređivanje: lica kojima je optuženi izdao naređenja moraju se identifikovati bar kao kategorija. V. *Nyiramasuhuko et al.* Appeal Judgement, stav 1099, u kome se po analogiji upućuje na *Uwinkindi* Appeal Decision, stav 36.

¹⁴³ V. odluku o potvrđivanju optužnice, stavovi 88-92.

¹⁴⁴ V. na primer, ICTR, *Bagosora and Nsengiyumva v. Prosecutor*, ICTR-98-41-A, *Judgement*, 14. decembar 2011, stav 150.

kojima se pomagalo ili su podstrekavana zavisi od prirode i okolnosti predmeta. U ovom predmetu, imajući u vidu konstataciju sudije za prethodni postupak¹⁴⁵ da su se optuženi obraćali širokoj publici, panel je mišljenja da nije ni moguće a ni neophodno u optužnici identifikovati sva lica koja su bila prisutna na konferencijama ili gledala njihov prenos, i prenos drugih emitovanih događaja. U tom smislu, panel smatra da sudija za prethodni postupak nije napravio grešku kada je zaključio da konkretni identiteti lica kojima se pomagalo ili su podstrekavana u ovom predmetu ne predstavljaju pravno relevantne činjenice koje je potrebno izneti u optužnici, već su dokazi koji se mogu izvesti u sudnici.¹⁴⁶ Međutim, panel ipak smatra da se izvesne informacije o licima kojima se pomagalo ili su podstrekavana, makar kao deo grupe ili kategorije kojoj pripadaju, moraju izneti u optužnici.

55. Panel konstatuje da se u delu optužnice koji se odnosi na „podstrekavanje“ i „pomaganje“ kao vidove odgovornosti navodi samo da su optuženi pomagali i podstrekavali „jedan drugog, saradnike i izvesna druga lica“ u izvršenju krivičnih dela za koja se terete, bez iznošenja dodatnih pojedinosti.¹⁴⁷ Panel smatra da se pukim pominjanjem „izvesnih drugih lica“ optuženima ne pruža dovoljno informacija o licima koja su oni, prema optužnici, pomagali ili ih podstrekavali.

56. Panel međutim podseća da se prilikom razmatranja da li je neki optuženi adekvatno obavešten o prirodi i razlozima za optužbe koje mu se stavljaju na teret optužnica mora uzeti u obzir u celini, a da se odabrani stavovi moraju tumačiti u kontekstu celokupnog dokumenta.¹⁴⁸ Shodno tome, panel napominje da se u optužnici na drugim mestima navode dodatne informacije o licima kojima su optuženi pomagali ili ih podstrekavali, koja se mogu svrstati u sledeće kategorije: (i) lica koja su

---

¹⁴⁵ Pobjijana odluka, stav 52.

¹⁴⁶ V. pobjijanu odluku, stav 52.

¹⁴⁷ V. optužnicu, stavove 41-46.

¹⁴⁸ *Ngirabatware Appeal Judgement*, stav 249; drugostepena presuda u predmetu *Prlić i drugi*, stav 27; ICTR, *Rutaganda v. Prosecutor*, ICTR-96-3-A, *Judgement*, 26. maj 2003, stav 304; STL, *Prosecutor v. Ayyash*, STL-18-10/PT/TC, *Decision on Alleged Defects in the Form of the Indictment*, 28. septembar 2020, stav 14(e). V. takođe pobjijanu odluku, stav 39.

prisustvovala trima konferencijama za štampu i drugim nastupima u javnosti;¹⁴⁹ (ii) izvesni predstavnici medija,¹⁵⁰ i (iii) lica koja poseduju ili imaju pristup poverljivim informacijama i informacijama koje nisu javnog karaktera a odnose se na Specijalizovana veća.¹⁵¹

57. Panel se uverio da su, kada se tumače zajedno, ti elementi optužnice dovoljni da obaveste optužene o identitetu lica koja su podstrekavali ili im pomagali.¹⁵²

58. Shodno tome, odbacuju se Haradinajevi i Gucatijevi navodi o manjkavosti optužnice u tom pogledu. Iako optužnica kao celina sadrži dovoljno informacija o identitetu lica kojima se pomagalo ili su podstrekavana, panel smatra da bi ona, budući da ju je potrebno izmeniti da bi se otklonili neki nedostaci ustanovljeni u drugim delovima ove odluke,¹⁵³ bila jasnija ako bi stavovi 41 do 46 izmenjene verzije, koji se odnose na podstrekavanje i pomaganje,¹⁵⁴ sadržali više pojedinosti o kategorijama lica kojima se pomagalo ili su podstrekavana, a koja se pominju u drugim delovima optužnice.¹⁵⁵

2. Tvrdnja da je sudija za prethodni postupak pogrešio u zaključcima o upotrebi izraza koji ukazuju na alternativne mogućnosti „i/ili“ u optužnici (žalbeni razlog 4)

(a) Argumentacija strana u postupku

59. Haradinaj tvrdi da je sudija za prethodni postupak pogrešio kada je zaključio da je alternativno korišćenje izraza „i/ili“ za optužene, neimenovane saizvršioce i neimenovane saučesnike „pitanje dokaznog materijala“ o kome se može raspravljati

---

¹⁴⁹ V. optužnicu, stavove 9, 13-14, 17-18, 30(vi), 33(ii), 34, 40(viii).

¹⁵⁰ V. optužnicu, stavove 11(v), 16(xii), 26, 30(vi), 33(ii), 34, 40(viii).

¹⁵¹ V. optužnicu, stavove 20, 26, 30(v), 33(i), 40(vii).

¹⁵² Slični detalji o kategorijama lica koja su podstrekavana ili kojima se pomagalo navedeni su i u odluci o potvrđivanju optužnice i u prikazu prema pravilu 86(3)(b). V. na primer, odluku o potvrđivanju optužnice, stavove 134-135, 139; prikaz prema pravilu 86(3)(b), str. 51-52.

¹⁵³ V. gore, stavovi 47, 49-51.

¹⁵⁴ V. optužnicu, stavove 41-46.

¹⁵⁵ V. gore u tekstu, stav 56.

na suđenju i da ono ne stvara nedoumice u pogledu krivičnih dela ili vidova odgovornosti za koje se optuženi terete.¹⁵⁶ Po njegovom mišljenju, nedoumice koje stvara upotreba formulacije „i/ili“ imajući u vidu da saizvršiocu nisu identifikovani, ne dopuštaju optuženom da se adekvatno pripremi za odbranu.¹⁵⁷

60. Gucati iznosi sličnu argumentaciju.¹⁵⁸ On tvrdi da se, suprotno oceni sudije za prethodni postupak, formulacija „i/ili“ u optužnici u nekim slučajevima odnosi na vidove odgovornosti i stvara nedoumice:¹⁵⁹ (i) u stavu 39 optužnice, gde se čini da alternativni izraz „ili“ upućuje na odgovornost optuženog isključivo na osnovu toga što su njegovi saradnici izvršili krivična dela kao saizvršiocu,¹⁶⁰ i (ii) u stavu 47(i) optužnice, gde upotreba veznika „i“ dovodi do stvaranja nepoznatog vida odgovornosti, po kome su krivična dela izvršena istovremeno „samostalno i u saizvršilaštvu“.¹⁶¹ Gucati traži da se tužilaštvu naloži da izmeni optužnicu uklanjanjem takvih formulacija.¹⁶²

61. Tužilaštvo u odgovoru iznosi da optuženi nisu pokazali da pobijana odluka sadrži ikakve uočljive greške i da njihove nepotkrepljene tvrdnje, od kojih neke izlaze izvan okvira odobrenih pitanja, treba odbaciti.¹⁶³

62. Tužilaštvo navodi da Gucati osporava upotrebu formulacije „i/ili“ samo u stavovima 39 i 47(i) optužnice i da je njegova argumentacija van konteksta i zasnovana na selektivnom čitanju tih stavova.¹⁶⁴ Prema tužilaštvu, ovaj predmet odnosi se na postupke samih optuženih, a u stavu 39 optužnice jasno su opisane različite

---

¹⁵⁶ Haradinajeva žalba, stavovi 43-53. V. takođe Haradinajevu žalbu, stavove 65-67; Haradinajevu repliku, stav 25.

¹⁵⁷ Haradinajeva žalba, stavovi 18-19, 45-46, 52-53. V. takođe Haradinajevu repliku, stav 25.

¹⁵⁸ Gucati jeva žalba, stavovi 26-34. V. takođe Gucati jevu repliku, stav 22.

¹⁵⁹ Gucati jeva žalba, stavovi 27-31. V. takođe Gucati jevu repliku, stav 17.

¹⁶⁰ Gucati jeva žalba, stav 29. V. takođe Gucati jevu repliku, stavove 18-20.

¹⁶¹ Gucati jeva žalba, stav 30. V. takođe Gucati jevu repliku, stavove 18, 21.

¹⁶² Gucati jeva žalba, stav 44. V. takođe Gucati jevu repliku, stavove 20-21, 23.

¹⁶³ Odgovor tužilaštva, stavovi 17-19.

¹⁶⁴ Odgovor tužilaštva, stav 20.

alternativne optužbe.¹⁶⁵ Što se tiče stava 47(i) optužnice, u njemu se jasno navodi da su fizičko izvršenje i saizvršilaštvo alternativne optužbe.¹⁶⁶

63. Gucati u replici navodi da upotrebu izraza „i/ili“ osporava u celoj optužnici, ne samo u pomenuta dva slučaja.¹⁶⁷

(b) Ocena panela Apelacionog suda

64. Sudija za prethodni postupak smatra da su izrazi koji ukazuju na alternativne mogućnosti, poput „i/ili“, dopušteni pod uslovom da se odnose na dokazni materijal o kome će se odlučivati na suđenju i da ne stvaraju nedoumice u pogledu krivičnih dela ili vidova odgovornosti za koje se optuženi terete.¹⁶⁸ U vezi sa argumentima odbrane po tom pitanju, sudija za prethodni postupak izneo je da takve formulacije, u kontekstu optužnice kao celine, pružaju dovoljno jasne informacije o krivičnim delima i vidovima odgovornosti za koje se optuženi terete.¹⁶⁹

65. Panel najpre konstatuje da osim par primera, optuženi ne navode konkretno u kojim je stavovima optužnice formulacija „i/ili“ problematična.¹⁷⁰ Panel podseća na formalne uslove za ulaganje žalbe iznete gore u tekstu.¹⁷¹ Panel dalje primećuje da Gucati, preko izvora koji navodi u fusnoti, samo upućuje na argumente koje je već izneo pred sudijom za prethodni postupak u preliminarnom podnesku.¹⁷² Na taj način izostaje neophodno potkrepljivanje, jer strane u postupku ne mogu pred panelom

---

¹⁶⁵ Odgovor tužilaštva, stavovi 20-22.

¹⁶⁶ Odgovor tužilaštva, stav 23.

¹⁶⁷ Gucati jeva replika, stavovi 17-21. V. takođe Gucati jevu repliku, fusnota 17, gde se upućuje na Gucati jev preliminarni podnesak, str. 5-14.

¹⁶⁸ Pobjana odluka, stav 45 i u njoj citirani izvori.

¹⁶⁹ Pobjana odluka, stav 63, gde se upućuje na optužnicu, stav 49.

¹⁷⁰ Gucati konkretno osporava stavove 39 i 47(i) optužnice. V. Gucati jevu žalbu, stavove 29-30. Haradinaj konkretno osporava stav 25 optužnice. V. Haradinajevu žalbu, stav 49.

¹⁷¹ V. gore u tekstu, stavove 16-16.

¹⁷² V. Gucati jevu repliku, fusnotu 17, gde se upućuje na Gucati jev preliminarni podnesak, str. 5-14, koji pak upućuje na optužnicu, stavove 11, 16, 20, 22, 26, 28, 30, 32, 39.

Apelacionog suda samo upućivati na ranije argumente a da ih propisno ne potkrepe.¹⁷³

66. Međutim, panel primećuje da se četvrto odobreno pitanje odnosi na formulaciju „i/ili“ kada se „odnosi na optužene, saizvršioce ili saučesnike“ i nije ograničeno samo na konkretne stavove optužnice.¹⁷⁴ Panel stoga osporavanje upotrebe formulacije „i/ili“ kada se odnosi konkretno na optužene, saizvršioce ili saučesnike smatra dopuštenim. Prema tome, panel će u tu svrhu analizirati sledeće stavove optužnice: 11, 16, 20, 26, 28, 30, 39 i 46.¹⁷⁵

67. Podsećajući da je žalbeno preispitivanje strogo ograničeno na odobrena pitanja,¹⁷⁶ panel zaključuje da osporavanja stavova optužnice koji se odnose na, između ostalog, upotrebu formulacije „i/ili“ u kontekstu svedoka i njihovih porodica ili vidova odgovornosti, izlazi izvan okvira ove žalbe.

68. Prelazeći na pitanje osporavanja stavova optužnice u kojima se spominju Gucati, Haradinaj i/ili saizvršioци ili saučesnici (uključujući i one u kojima se pominju „saradnici“ i „druga lica“),¹⁷⁷ panel podseća na svoj raniji zaključak o žalbenim razlozima 1-3 da identitet saizvršilaca i saučesnika predstavlja pravno relevantnu činjenicu koja se mora izneti u optužnici i da se oni moraju identifikovati makar kao

---

¹⁷³ V. na primer, ICTY, *Prosecutor v. Karadžić*, IT-95-5/18-AR72.5, *Decision on Appeal of Trial Chamber's Decision on Preliminary Motion to Dismiss Count 11 of the Indictment*, 9. jul 2009, stav 13 (žalbeno veće odlučilo je da ne razmatra argumente koje je optuženi izneo pretresnom veću u preliminarnom podnesku); ICC, *Prosecutor v. Bemba et al.*, ICC-01/05-01/13-2170-Corr2-Red, *Public redacted version of "Further Corrected version of 'Prosecution's Consolidated Response to the Appellants' Documents in Support of Appeal"*, 13. oktobar 2017, stav 150 (gde se prvenstveno podseća na to da žalilac ne može upućivati na svoje argumente iz drugih podnesaka).

¹⁷⁴ V. odluku kojom se odobrava ulaganje žalbe, stav 21.

¹⁷⁵ V. pobijanu odluku, stav 63, fusnote 126-127, u kojima se upućuje na optužnicu, stavove 11, 16, 20, 25, 26, 28, 30, 39. Panel međutim konstatuje da stav 25 optužnice sadrži formulaciju: „ozbiljnim pretnjama i/ili zajedničkim delovanjem“, ali bez konkretnog pominjanja optuženih, saizvršilaca ili saučesnika, te se on stoga neće razmatrati u ovom žalbenom postupku. Panel dalje konstatuje da iako u stavu 46 optužnice nije korišćena formulacija „i/ili“, nakon imena Gucati i Haradinaja sledi formulacija: „kao i, u zavisnosti od slučaja, saradnici i druga lica“, što je sličnog značenja, te će stoga ovde biti razmatrano.

¹⁷⁶ V. gore u tekstu, stav 20.

¹⁷⁷ Optužnica, stavovi 16, 26, 28, 30, 39, 46.

grupa, kategorija ili po pripadnosti, a u slučaju kada se zna ko su, po imenu.¹⁷⁸ Prema tome, s obzirom na to da se tvrdnja da je učinjena greška odnosi na upotrebu izraza „i/ili“ kada se govori o optuženima ili saizvršiocima koji se navode kao saradnici/druga lica, panel smatra da to ne spada u pitanja koja se dokazuju na sudu, već predstavlja pravno relevantne činjenice.¹⁷⁹

69. Panel smatra osnovanom tvrdnju optuženog da upotreba izraza „i/ili“ kada se ukazuje na optužene i njihove saizvršioce ili saučesnike, alternativno ili zajedno, stvara nedoumice u pogledu vida odgovornosti jer se ne navodi dovoljno precizno po kom vidu odgovornosti i za koje konkretne postupke tužilaštvo tereti optužene.¹⁸⁰ Panel podseća da priroda odgovornosti za koju se optuženi tereti mora biti navedena nedvosmisleno u optužnici i da tužilaštvo treba precizno da iznese na koji se vid odgovornosti poziva u odnosu na činjenice koje je navelo u optužnici.¹⁸¹

70. Panel podseća da u pogledu argumenata o dovoljnoj obaveštenosti optuženih lica, Međunarodni krivični sud, usvojivši praksu drugih sudova, kao na primer Evropskog suda za ljudska prava, razmatra to pitanje u kontekstu konkretnog predmeta, obezbeđujući da je optuženom u svakom predmetu pruženo dovoljno informacija za pripremu adekvatne odbrane.¹⁸² Panel je svestan da je u ranijoj praksi

---

¹⁷⁸ V. gore, stavovi 47, 49-51.

¹⁷⁹ V. *Uwinkindi* Appeal Decision, stav 40; za suprotan stav, v. pobijanu odluku, stavovi 45, 63.

¹⁸⁰ V. Haradinajevu žalbu, stavove 43-45. V. takođe Haradinajevu repliku, stav 25, Gucatijevu žalbu, stavove 26-28, 32-34. V. takođe Gucatijevu repliku, stav 22. Panel ima u vidu da je u nekim drugim predmetima, kao što je predmet *Turinabo et al.* pred IRMCT, sudija pojedinac našao da su formulacije „neposredno i/ili posredstvom drugih lica“, „i/ili“ i „zajedno sa ili posredstvom“ uz opis dela različitih optuženih u istom predmetu, bile dopuštene u tim konkretnim slučajevima; međutim, sudija pojedinac je objasnio da takvi izrazi ne stvaraju nedoumice zato što se u narednoj tački istog stava precizno opisuje njihovo ponašanje ili zato što su druga relevantna lica koja su bila umešana ili ometana konkretno identifikovana. IRMCT, *Prosecutor v. Turinabo et al.*, MICT-18-116-PT, *Decision on Maximilien Turinabo's, Anselme Nzabonimpa's and Marie Rose Fatuma's Motions Challenging the Form of the Indictment*, 12. mart 2019. (nadalje: *Turinabo and Nzabonimpa* Decision), stavovi 24, 28, 30, 34, 42.

¹⁸¹ V. *Uwinkindi* Appeal Decision, stav 48.

¹⁸² V. ICC *Prosecutor v. Yekatom and Ngaïssona*, ICC-01/14-01/18-874, *Judgment on the appeal of Mr Alfred Yekatom against the decision of Trial Chamber V of 29 October 2020 entitled "Decision on motions on the Scope of the Charges and the Scope of Evidence at Trial"*, 5. februar 2021. (nadalje: *Yekatom* Decision), stavovi 38-40.

MKSJ-a i MKSR-a tužilaštvo moglo da navodi vidove krivične odgovornosti u širokim kategorijama, ali je taj pristup vremenom evoluirao tako da se sada od tužilaštva traži veća preciznost navoda.¹⁸³ Panel smatra da i Specijalizovano tužilaštvo treba da se rukovodi tim novijim, strožim standardima i, koliko je moguće, izbegava izraz „i/ili“.¹⁸⁴

71. Iako panel ograničava svoju analizu upotrebe formulacije „i/ili“ samo na slučajeve kada se ona odnosi na optužene, saizvršioce ili saučesnike, zabrinjava ga kad se taj izraz javlja dvaput u istom stavu. Na primer, kako je Gucati primetio, u stavu 39 optužnice, sledeća formulacija dovodi do neprihvatljivo velikih nedoumica: „Hisni Gucati, Nasim Haradinaj i/ili saradnici izvršili su ta krivična dela kao saizvršioци i/ili su pristali na njihovo izvršenje“.¹⁸⁵ Po mišljenju panela, ta formulacija može se tumačiti na više načina: optuženi se možda terete za izvršenje krivičnog dela samo zajedno („kao saizvršioци“) ili su optuženi samo pristali (njih dvojica samih ili s drugim licima) da izvrše krivična dela koja su možda izvršili drugi ili koja možda nisu ni izvršena.¹⁸⁶ Očigledno je da zbog tako različitih mogućnosti tumačenja optužnica deluje kao pokretna meta, pa je priprema svrsishodne odbrane veoma otežana.

72. Razmatrajući optužnicu u celini, panel dalje podseća na svoj raniji zaključak da je samo pominjanje „saradnika“ nedovoljno.¹⁸⁷ Ono zapravo dodaje još jedan sloj

---

¹⁸³ *Yekatom Decision*, stavovi 40-42, u kojima se upućuje, između ostalog, na Dixon, R. and Khan, K., *Archbold International Criminal Courts: Practice, Procedure & Evidence* (Fourth Edition), Sweet & Maxwell 2013, section 6-83; Jordash, W. and Coughlan, J., „The Right to be Informed of the Nature and Cause of the Charges: A Potentially Formidable Jurisprudential Legacy“ u Darcy, S. and Powderly, J. (ur.), *Judicial Creativity at the International Criminal Tribunals*, Oxford University Press 2010, str. 300 i dalje.

¹⁸⁴ Panel konstatuje da je to dodatno potvrđeno i obavezom tužilaštva da prema pravilu 86(3)(b) Pravilnika uz optužnicu dostavi i „detaljan pregled“ relevantnosti svakog dokaznog predloga u odnosu na svaki pojedinačni navod.

¹⁸⁵ Optužnica, stav 39. V. takođe Gucatijevu žalbu, stav 29; Gucatijeva replika, stavovi 18-20.

¹⁸⁶ Drugo moguće tumačenje ovog stava izneto je u stavu 29 Gucatijeve žalbe, kao „krivica zbog veze s drugima“ jer upotreba veznika „ili“ ukazuje na mogućnost da se optužbe iznose samo protiv saradnika. Valja imati u vidu da prema članu 35 Krivičnog zakonika Kosova i sam „dogovor o izvršenju krivičnog dela“ predstavlja vid odgovornosti.

¹⁸⁷ V. gore, stav 47.

dvosmislenosti u pomenutom stavu. Iz sličnih razloga, panel takođe nalazi da je zato što je izraz „i/ili“ upotrebljen po dva puta u stavovima 26 i 46 optužnica nejasna.

73. S obzirom na navedeno, panel zaključuje da je sudija za prethodni postupak pogrešio u zaključku da upotreba izraza „i/ili“ u vezi sa optuženima i saizvršiocima ili saučesnicima, kad se tumači u kontekstu cele optužnice, pruža dovoljno informacija o vidu odgovornosti za koji se optuženi terete.¹⁸⁸ S obzirom na okolnosti ovog predmeta, prirodu događaja navedenih u optužnici, blizine optuženih u odnosu na navedene činjenice i osnovna krivična dela, panel zaključuje da stavovi optužnice u kojima se Gucati, Haradinaj i/ili saizvršiocima ili saučesnicima pominju alternativno nisu dovoljno precizni. Iz toga sledi da optuženi nisu adekvatno obavešteni o ulozi u krivičnim delima za koja se terete, što bi moglo da im oteža pripremu odbrane.

74. Panel zaključuje da su zbog toga stavovi 16, 26, 28, 30, 39 i 46 optužnice manjkavi i da ih zato treba pregledati i izmeniti u skladu s navedenim zaključcima.

75. Što se tiče osporavanja stavova optužnice koji sadrže formulaciju „Gucati i/ili Haradinaj“, panel primećuje da u stavovima 11 i 20, izraz „i/ili“ označava optužene alternativno. U tim stavovima optužnice izričito se navodi da su i Gucati i Haradinaj dali više javnih izjava u vezi s prvim i trećim paketom obelodanjenog materijala. Na drugim mestima u optužnici jasno je navedeno da su optuženi održali konferencije za štampu 7. septembra 2020, na kojoj je došlo do obelodanjivanja prvog paketa materijala, i 22. septembra 2020, kada je obelodanjen treći paket materijala.¹⁸⁹ Formulacija „Gucati i/ili Haradinaj“ upotrebljena je samo kada se govori o njihovim postupcima ili sadržaju izjava koje su davali nakon pomenutih konferencija za štampu.¹⁹⁰

---

¹⁸⁸ Pobjana odluka, stav 63, gde se upućuje na optužnicu, stav 49.

¹⁸⁹ Optužnica, stavovi 8, 17.

¹⁹⁰ Optužnica, stavovi 11, 20.

76. Panel je mišljenja da formulacija „Gucati i/ili Haradinaj“ u stavovima 11 i 20 optužnice ne stvara nedoumice i da je u okviru pomenutog konteksta dovoljno precizna. Stoga ti delovi optužnice ne onemogućavaju optužen da pripreme odbrane, imajući u vidu da im pružaju dovoljno informacija o datumima, mestima i prirodi događaja, kao i o njihovim postupcima.¹⁹¹ Pored toga, iz stava 24 optužnice je jasno da tužilaštvo tereti Gucati i Haradinaja za postupke navedene u stavovima 11 i 20 optužnice. Da li će se za te postupke utvrditi da su krivično odgovorni, stvar je dokazivanja na suđenju.¹⁹² U skladu s navedenim, odbacuju se prigovori na formulacije „Gucati i/ili Haradinaj“ u stavovima 11 i 20 optužnice.

3. Tvrdnja da je sudija za prethodni postupak pogrešio u zaključcima o upotrebi formulacija otvorenog tipa u optužnici (žalbeni razlog 5)

(a) Argumentacija strana u postupku

77. Haradinaj tvrdi da je optužnica dvosmislena i da ne sadrži dovoljno konkretne pravno relevantne činjenice, poput ponašanja i postupaka njega kao optuženog.¹⁹³ On tvrdi da se od njega traži da se brani od optužbi za koje „pojedivosti“ „nisu potvrđene u optužnici“ i koje su „iznete samo uopšteno“.¹⁹⁴ Haradinaj navodi da ga takav nedostatak pojedinosti onemogućava da pripremi odbranu i utiče na mogućnost pravičnog suđenja, čime mu se nanosi šteta.¹⁹⁵

78. Gucati tvrdi da je sudija za prethodni postupak pogrešio kada tužilaštvu nije naložio da izmeni optužnicu i ukloni navode o „nepoznatim načinima“ daljeg distribuiranja poverljivih informacija i informacija koje nisu javnog karaktera.¹⁹⁶ On smatra da zaključak sudije za prethodni postupak da pominjanje nepoznatih oblika

---

¹⁹¹ V. slično obrazloženje u *Turinabo and Nzabonimpa Decision*, stavovi 24, 28, 34, 42.

¹⁹² V. slično obrazloženje u IRMCT, *Prosecutor v. Turinabo et al.*, MICT-18-116-PT, *Decision on the Nzabonimpa and Ndagijimana Defence Challenges to the Form of the Third Indictment*, 30. januar 2020, stavovi 18, 49.

¹⁹³ Haradinajeva žalba, stav 54. V. takođe Haradinajevu žalbu, stavove 70-78.

¹⁹⁴ Haradinajeva žalba, stavovi 55, 59-60. V. takođe Haradinajevu žalbu, stav 82.

¹⁹⁵ Haradinajeva žalba, stavovi 61, 64. V. takođe Haradinajevu žalbu, stavove 74-75.

¹⁹⁶ Gucati jeva žalba, stavovi 35, 37. V. takođe Gucati jevu repliku, stavove 24-28.

daljeg distribuiranja „ne utiče na optužbe za krivična dela odnosno vidove odgovornosti“ može značiti da će se optužbe razmatrati samo u odnosu na poznate oblike daljeg distribuiranja.¹⁹⁷ Gucati ukazuje na „opasnost“ ako se takva formulacija zadrži u optužnici, jer ona treba da bude jasna i konkretna.¹⁹⁸

79. On dalje tvrdi da bi takve nejasnoće koje utiču na optužnicu mogle da promene tok sudskog postupka jer bi strane u postupku bile primorane da „nefokusirano“ razmatraju navode o postupcima kojih je bilo a možda i nije, ili se možda ne mogu ni pripisati optuženima.¹⁹⁹ On stoga traži da se tužilaštvu naloži da izmeni optužnicu i ukloni navode o „nepoznatim načinima“ dalje distribucije informacija.²⁰⁰

80. Tužilaštvo u odgovoru iznosi da se u optužnici navode poznati načini dalje distribucije „koliko god je to moguće“ i da je upotreba inkluzivnih formulacija opravdana, s obzirom na to da je „konkretna pravno relevantna činjenica to da su poverljive informacije dalje distribuirane nakon prvog i trećeg obelodanjivanja.“²⁰¹ Prema tužilaštvu, krivična odgovornost optuženih „ne zavisi od nekog konkretnog načina dalje distribucije“. Stoga nije potrebno iznositi dodatne pojedinosti u optužnici, već će se one dokazivati na suđenju.²⁰²

(b) Ocena panela Apelacionog suda

81. U odluci kojom je odobrio ulaganje žalbe, sudija za prethodni postupak objasnio je da se u tački 5 osporava zaključak iz stavova 44 i 70 pobijane odluke „da su formulacije otvorenog tipa, kada se odnose na poznate i nepoznate načine dalje distribucije na konkretno navedenim mestima u optužnici, dovoljno jasne i konkretne i ne stvaraju nedoumice u pogledu krivičnih dela i vidova odgovornosti za koje se

---

¹⁹⁷ Gucati jeva žalba, stavovi 35-36, u kojoj se upućuje na pobijanu odluku, stav 70. V. takođe Gucati jevu repliku, stavove 25-27.

¹⁹⁸ Gucati jeva žalba, stav 37. V. takođe Gucati jevu repliku, stavove 27-28.

¹⁹⁹ Gucati jeva žalba, stavovi 41-43. V. takođe Gucati jevu žalbu, stavove 45-46.

²⁰⁰ Gucati jeva žalba, stavovi 37, 44. V. takođe Gucati jevu repliku, stav 28.

²⁰¹ Odgovor tužilaštva, stavovi 24, 26.

²⁰² Odgovor tužilaštva, stav 26.

optuženi terete”.²⁰³ Panel podseća da tužilaštvo u optužnici iznosi da su određene informacije „dalje distribuirane, između ostalog, putem štampe i interneta”.²⁰⁴

82. Kao što je konstatovano gore u tekstu, panel neće razmatrati Haradinajev zahtev zato što on izlazi izvan okvira odobrenog pitanja 5, te stoga nije dopušten.²⁰⁵ Panel će sada preći na tvrdnju iz Gucatijevog žalbenog podneska da je sudija za prethodni postupak pogrešio kada je odlučio da iz optužnice ne ukloni reč „uključujući” u delu koji se odnosi na druge načine distribucije.

83. Panel zaključuje da pojedinosti o načinima dalje distribucije predstavljaju pravno relevantne činjenice koje se moraju izneti u optužnici.²⁰⁶ Puko navođenje da je materijal bio „dalje distribuiran” evidentno nije dovoljno precizan navod o optužbama za koje se optuženi tereti na osnovu koje bi on mogao da pripremi svrsishodnu odbranu.²⁰⁷

84. Što se tiče upotrebe izraza „uključujući”, panel se slaže sa sudijom za prethodni postupak da to nije dozvoljeno osim u izuzetnim slučajevima u kojima su takvi izrazi neophodni u okolnostima datog predmeta ili s obzirom na prirodu i obim krivičnih dela, pod uslovom da ne stvaraju nedoumice u pogledu krivičnih dela.²⁰⁸ Panel stoga mora da razmotri da li je sudija za prethodni postupak pogrešio u primeni tih načela

---

²⁰³ Odluka kojom se odobrava ulaganje žalbe, stav 21 i fusnota 38.

²⁰⁴ Optužnica, stavovi 12, 21, 27.

²⁰⁵ V. gore u tekstu, stav 22.

²⁰⁶ IRMCT, *Prosecutor v. Karadžić*, MICT-13-55-A, *Judgement*, 20. mart 2019, stav 62, gde se upućuje na drugostepenu presudu u predmetu *Prlić i drugi*, stav 27; ICTR, *Niyitegeka v. Prosecutor*, ICTR-96-14-A, *Judgement*, 9. jul 2004, stav 193; drugostepena presuda u predmetu *Kupreškić i drugi*, stav 88.

²⁰⁷ *Bemba Trial Judgement*, stav 33, gde se citira drugostepena presuda u predmetu *Simić*, stav 32. V. takođe ICTY, *Prosecutor v. Popović et al.*, IT-05-88-A, *Judgment*, 30. januar 2015, stav 65; *Karemera and Ngirumpatse Appeal Judgement*, stav 105; ECtHR, *Pélissier and Sassi v. France*, no. 25444/94, *Judgment*, 25. mart 1999, stav 53; ECtHR, *Giosakis v. Greece (No. 3)*, no. 5689/08, *Judgment*, 3. maj 2011, stav 29.

²⁰⁸ Pobjana odluka, stav 44, gde se citira ICC, *Prosecutor v. Mbarushimana*, ICC-01/04-01/10-465-Red, *Decision on the confirmation of charges*, 16. decembar 2011. (nadalje: *Mbarushimana Decision*), stavovi 82-83; ICC, *Prosecutor v. Ruto et al.*, ICC-01/09-01/11-373, *Decision on the Confirmation of Charges Pursuant to Article 61(7)(a) and (b) of the Rome Statute*, 23. januar 2012. (nadalje: *Ruto et al. Decision*), stavovi 99, 101, 103; ICC, *Prosecutor v. Muthaura et al.*, ICC-01/09-02/11-382-Red, *Decision on the Confirmation of Charges Pursuant to Article 61(7)(a) and (b) of the Rome Statute*, 23. januar 2012, stav 106.

uz istovremeno zadržavanje izraza „uključujući“ u delovima koji se odnose na načine dalje distribucije.²⁰⁹

85. Sudija za prethodni postupak je u pobijanoj odluci zaključio da „formulacija ‘između ostalog putem štampe i onlajn’ znači da je moguće da je *pored navedenih i poznatih* načina distribuiranja došlo do daljeg distribuiranja materijala *i drugim, nepoznatim* sredstvima“, ali da se „[u] svakom slučaju, nepoznati načini distribuiranja poverljivih informacija ne odražavaju na optužbe za krivična dela odnosno vidove odgovornosti.“²¹⁰ Panel Apelacionog suda zaključuje da je sudija za prethodni postupak mišljenja da se optuženi ne terete za nepoznate načine dalje distribucije. Panel se slaže s tim tumačenjem.

86. Međutim, kako ističe Gucati, ako se dopusti da reč „uključujući“ ostane u optužnici u navodima o načinima dalje distribucije, tužilaštvu se daje prostora da na suđenju iznese dokaze o daljoj distribuciji načinima koji nisu ograničeni na štampu i internet (tj. načinima dalje distribucije koji su trenutno „nepoznati“). Stoga, suprotno konstataciji sudije za prethodni postupak da nepoznati načini dalje distribucije ne bi imali nikakvog uticaja, upotreba reči „uključujući“ mogla bi dovesti do toga da se utvrdi odgovornost optuženog za dalju distribuciju načinima koji su trenutno „nepoznati“. Panel donekle prihvata Gucatijev argument da to dovodi do dvosmislenosti u optužnici u pogledu obima optužbi i time utiče na mogućnost optuženog da pripremi svrsishodnu odbranu.²¹¹ Prema tome, ako se iz optužnice izbriše reč „uključujući“, otklonila bi se svaka dvosmislenost i obezbedilo da, u skladu s tumačenjem sudije za prethodni postupak, načini daljeg distribuiranja koji su

---

²⁰⁹ V. optužnicu, stavove 12, 21, 27.

²¹⁰ Pobijana odluka, stav 70 (kurziv dodat).

²¹¹ V. Gucatijevu žalbu, stavovi 36-37; Gucatijeva replika, stavovi 27-28.

trenutno „nepoznati“ nisu deo optužbi za koje se optuženi tereti i da na suđenju neće povlačiti krivičnu odgovornost po tom osnovu.²¹²

87. Panel konstatuje da bi tužilaštvo, ukoliko želi da osim „štampe i interneta“ iznese druge načine dalje distribucije, najispravnije postupilo ako bi izmenilo optužnicu. Prema pravilu 90(2) Pravidnika, takva izmena odobrava se samo ako ne zadire u prava optuženog i nije u suprotnosti s njima. Izraz „uključujući“ ne može se upotrebiti da bi se izbegla izmena optužnice.²¹³

88. Panel primećuje da u vezi s daljom distribucijom materijala sudija za prethodni postupak u pobijanoj odluci upućuje na prikaz prema pravilu 86(3)(b), u kome se tužilaštvo, kako se čini, poziva isključivo na dokaze o distribuciji informacija putem novinskih članaka objavljenih na internetu.²¹⁴ Međutim, u odluci o potvrđivanju optužnice, sudija za prethodni postupak je zaključio da su zaštićene informacije objavljene ili se na njih upućivalo, između ostalog, „daljom distribucijom od najkasnije 7. do 25. septembra 2020, uključujući i putem izjava na društvenim mrežama,“²¹⁵ i citira, između ostalog, objave dvojice optuženih na društvenim mrežama²¹⁶ i intervju optuženih i drugih lica na televiziji.²¹⁷

89. Panel stoga zaključuje da je sudija za prethodni postupak pogrešio kad je zaključio da su navodi o daljoj distribuciji dovoljno jasni i konkretni.²¹⁸ Panel zbog

---

²¹² V. na primer, ICC, *Prosecutor v. Bosco Ntaganda*, ICC-01/04-02/06-450, *Decision on the Updated Document Containing the Charges*, 6. februar 2015, stavovi 28, 45. V. takođe *Mbarushimana Decision*, stavove 81-83.

²¹³ *Mbarushimana Decision*, stav 82.

²¹⁴ Pobijana odluka, stav 70, fusnota 142; prikaz prema pravilu 86(3)(b), str. 4-5, 16, fusnote 24, 93.

²¹⁵ Odluka o potvrđivanju optužnice, stav 100. V. takođe odluku o potvrđivanju optužnice, stav 105, gde sudija za prethodni postupak na sličan način zaključuje da su informacije objavljene, između ostalog, „daljom distribucijom najkasnije od 7. do 25. septembra 2020, uključujući putem izjava na društvenim mrežama“, ali bez citiranja tih izjava na društvenim mrežama.

²¹⁶ Odluka o potvrđivanju optužnice, fusnota 64.

²¹⁷ Odluka o potvrđivanju optužnice, fusnota 65. Sudija za prethodni postupak citirao je članke u štampi izričito u kontekstu navoda o podstrekavanju, ali je u pobijanoj odluci nastavio da ih citira u kontekstu dalje distribucije uopšte. V. odluku o potvrđivanju optužnice, stav 135 i fusnota 186.

²¹⁸ Pobijana odluka, stavovi 70-71.

toga zaključuje da je optužnica manjkava. Treba pregledati kako su formulisani stavovi 12, 21 i 27 optužnice i izbrisati reč „uključujući“ iz tih stavova.

IV. DISPOZITIV

90. Iz navedenih razloga, panel Apelacionog suda

DELIMIČNO ODOBRAVA žalbu;

NALAŽE postupajućem panelu da tužilaštvu naloži da podnese ispravljenu verziju optužnice prema sledećim uputstvima:

- (a) navesti više pojedinosti o identitetu saizvršilaca i saučesnika (makar prema pripadnosti grupi, organizaciji ili kategoriji i, kada je to moguće, po imenu) u optužnici, u skladu sa zaključcima panela Apelacionog suda u pogledu žalbenih razloga 1-3;
- (b) navesti više pojedinosti o kategorijama podstrekavanih lica i lica kojima se pomagalo u stavovima 41, 42, 43, 44, 45 i 46 optužnice, u skladu sa zaključcima panela Apelacionog suda u pogledu žalbenih razloga 1-3;
- (c) izraz „i/ili“ u stavovima 16, 26, 28, 30, 39 i 46 optužnice izmeniti u skladu sa zaključcima panela Apelacionog suda u pogledu žalbenog razloga 4;
- (d) reč „uključujući“ brisati iz stavova 12, 21 i 27 optužnice, a tekst tih stavova preraditi u skladu sa zaključcima panela Apelacionog suda u pogledu žalbenog razloga 5.

ODBACUJE ostatak žalbe, i

NALAŽE Sekretarijatu da izmeni stepen tajnosti Haradinajevog odgovora (F00005) u „javno“.

/potpis na originalu/

Sudija Mišel Pikar,
predsedavajući sudija

Sreda, 23. jun 2021.

U Hagu, Holandija